

KUHMO JONKERI KIRKKONIEMI [50]

Historiallisen ajan(?) röykkiöiden kaivaus 1983

Esa Suominen

KUHMO JONKERI KIRKKONIEMI

Historiallisen ajan(?) röykkiöiden kaivaus 1983

kunta: Kuhmo

kylä: Jonkeri

tila: RNro 4:2

maanomistaja: Enso-Gutzeit Oy, os. Kanavaranta 1, 00100 Helsinki 10.

peruskartta: 4324 11 Jonkeri, painettu v. 1976

kaivausalueen koordinaatit: x = 7082 30

y = 495 20

z = 205

kaivauksen aikana tehdyt löydöt: 22178:1-7

diar. 27.12.1983

Sivut: 10-27 ovat kertomukseen liittyviä karttoja.

Sivut: 28-37 ovat kertomukseen liittyviä kuvatauluja.

Luettelo kartoista ja valokuvista on kertomuksen lopussa s. 8-9.

Kesällä 1981 kävi Mikko Perkko tarkastamassa Kirkkoniemessä sijaitsevia, paikkakuntalaisten vanhastaan tuntemia kivistä röykkiöitä. Perkko epäili niiden olevan lapinraunioita. Näiden röykkiöiden tutkiminen otettiin Kuhmossa suoritettavien arkeologisten kaivausten ohjelmaan kesällä 1983. Kaivauksen kustansi Kuhmon kunta myötämällä sitä varten 21 500 mk, lisäksi kunta palkkasi kaivajiksi kuusi kuhmolaista nuorta. Tutkimuksen johtajaksi museovirasto määräsi allekirjoittaneen, kartanpiirtäjänä toimi fil. yo. Simo Vanhatalo. Kaivaus suoritettiin 4.-22.7.1983.

Kuhmon kirkolta 37 km kaakkoon, Kuhmo - Lieksa -maantien itäpuolella sijaitsee Jonkerijärvi. Luoteesta järveen työntyy noin 4 km pitkä ja 1 km leveä Pyykönniemi. Niemi on suurimmaksi osaksi asumaton, vain sen tyvessä on Enso-Gutzeitin työnjohtajan asuntona toimiva Nurmiran-
nan talo. Hieman pitemmällä niemessä on nykyisin autiona oleva Pyykön talo ja lähellä niemen kaakkoispäätä vielä metsästysseuran maja. Niemi on osaksi suoperäinen, se kasvaa pääasiassa havumetsää, jota on viime vuosina runsaasti hakattu. Pyykönniemen eteläosassa, noin 0,9 km kaakkoiskärjestä länteen ja 3,2 km Nurmiran-
nan talosta kaakkoon sijaitsee lyhyt ja leveä niemi, Kirkkoniemi.

Kirkkoniemen röykkiöt sijaitsevat niemessä olevan matalan, noin 250 m

pituisen kumpareen kaakkoispäässä, useimmat noin 70 x 70 m suuruisella alueella, kohdassa, jossa rannasta nouseva rinne on juuri muuttunut tasaiseksi maaksi noin 80 m rannasta ja 8 - 10 m järven pintaa korkeammalla. Ympäristössä oli tehty metsätöitä, osaksi metsä oli hakattu kokonaan pois. Maan pinta oli monessa kohdin rikki raskaiden työkoneiden ja myös metsäaurauksen jäljiltä, röykkiöitä metsätyöt eivät kuitenkaan olleet vahingoittaneet. Yhtä hie- man pengottua lukuunottamatta röykkiöt vaikuttivat koskemattomilta. Maaperä oli hiekkaa.

Ulkomuotonsa perusteella röykkiöt näyttivät jakaantuvan kahteen toisistaan poikkeavaan ryhmään. Osa oli pieniä, läpimitaltaan alle 2 m ja matalia. Ne olivat yleensä vain reunoiltaan turpeen peittämiä, ilmeisesti siksi, että niistä puuttui maatäyte. Osa oli taas selvästi suurempia, läpimitaltaan 3 - 4 m ja ehkä 0,5 m korkeita sekä täysin turpeen peittämiä. Pienet röykkiöt, joita kaivauksen aikana laskettiin kaikkiaan 21 - 22, yksi oli rajatapaus, sijatsivat paria poikkeusta lukuunottamatta alueen itäosassa noin 70 x 25 m suuruisella pohjois - etelä -suuntaisella alueelta. Tältä alueelta metsä oli hakattu kokonaan pois ja se kasvoi nyt varpuja, heinää, matalia pensaita sekä aivan pieniä istutettuja männyntaimia. Suuremmat röykkiöt, joita oli 5-6 kpl sijaitsivat edellisten länsipuolella noin 20 x 20 m alalla. Siellä kasvoi nuorta havumetsää ja koivu-, ja pihlaja- sekä katajapensaikkaa. Näistä 200 m länsiluoteeseen, 70 m rannasta, auratulla alueella oli vielä kaksi 2 - 3 m läpimittaista noin 1 m korkeaa maan-sekaista kivistä röykkiötä.

Kaivauksen tarkoituksena oli luonnollisesti röykkiöiden luonteen selvittäminen. Tutkittaviksi valittiin päällepäin mahdollisimman erityyppisiä röykkiöitä. Kaikkiaan niitä tutkittiin neljä. Kirkkoniemessä on lisäksi paikallisen perinteen mukaan sijainnut tšasouna, josta niemi on saanut nimensäkin. Kaivauksen aikana paikalla kävi jonkerilainen vanhaisäntä, maanviljelijä Martti Väisäsen isä, näyttämässä paikkaa, jossa hänen nuoruudessaan oli vielä näkynyt kirkon jäännöksiä. Lisäksi hän väitti yhtä suurista röykkiöistä pappilan uunin jäännöksiksi. Myös tämän perinteen paikkansa pitävyyttä haluttiin selvittää, pappilan uuni jätettiin kuitenkin kaivamatta sillä kasvaneen puun takia.

Kaivaus aloitettiin paaluttamalla ensimmäiseksi tutkimuskohteeksi valitun röykkiön korkeimman kohdan yli pohjois - etelä -suuntainen peruslinja.

Sitä käytettiin koordinaatiston x-akselina ja sille annettiin arvo $y = 900$. Eräälle pisteelle röykkiön pohjoispuolella annettiin arvo $x = 500$. X-akselilla luvut kasvoivat pohjoiseen, y-akselilla itään. Kiintopisteenä käytettiin suurehkoa maakiveä, jonka sijainti koordinaatistossa oli 488/885. Kiintopisteen lukema oli 119 ja sen korkeus merenpinnasta 205,48 m. Korkeus mitattiin peruskarttaan merkitystä kiintopisteestä kohdassa $x = 7084\ 82$, $y = 492\ 36$, jonka korkeus on 213,82 m.

Röykkiöistä otettiin ennen turpeenpoistoa pintavaaitusluvut 25 cm välein korkeimman kohdan yli pohjoisesta etelään ja lännestä itään. Turpeenpoiston jälkeen röykkiöt yhtä lukuunottamatta jaettiin kahtia korkeimman kohdan yli sopivaan suuntaan kulkevalla narulla. Kaivaminen suoritettiin tasossa, siten että ensin kaivettiin pohjaan toinen puoli. Näin saatiin esille röykkiön profiili, jonka jälkeen kaivettiin pohjaan toinen puoli. Turvetta pyrittiin poistamaan riittävästi myös röykkiön ympäriltä puustoa kuitenkin vahingoittamatta. Mahdollisten rakenteiden, esimerkiksi kirkon paikan toteamiseksi kaivettiin noin 0,5 m leveitä koeojia. Kaivamiseen käytettiin röykkiöissä pelkkaa, muuten lapiota. Kaivauksesta piirrettiin yleiskartta sekä kustakin röykkiöstä pinta- ja pohjavaaituskartta, profiili (yhtä lukuunottamatta) sekä sopivista kohdista tasokartat.

Röykkiö 1 sijaitsi alueen länsilaidassa ja erottui maassa matalana kouroumana. Se oli reunoiltaan turpeen peitossa, keskellä oli paljaita vain vähän sammaleen ja jäkälän peittämiä kiviä. Tutkiminen aloitettiin poistamalla turve $24\ m^2$ alalta ruuduista 494 - 498/898 - 900. Koska maa röykkiön ympäristössä oli koskemattomalta vaikuttavaa harmaata huuhtoutunutta hiekkaa, rajoitettiin kaivausalue syvemmälle mentäessä vain itse röykkiöön ja sen lähimpään ympäristöön.

Turpeen alta paljastui pyöreähkö, noin 2 m läpimittainen ja 20 - 30 cm korkuinen röykkiö. Kivet olivat röykkiössä hyvin löysän ja irtonaisen tuntuisesti ilman maatäytettä, sen vuoksi sitä ei voitu kaivaa kahdessa osassa, kivet eivät olisi kestäneet profiilissa. Röykkiön kivet olivat pienehköjä useimpien läpimitta alle 20 cm, joukossa oli varsinakin alempana suurempiakin kiviä, pohjalla kivien läpimitta oli 20 - 40 cm. Kiviä oli koosta riippuen 4 - 6 kerrosta, pikkukiviä useampiakin, röykkiön paksuus keskustassa oli noin 50 cm. Kivet olivat

röykkiössä ilman minkäänlaista näkyvää järjestystä, ne vaikuttivat lähinnä sattumanvaraisesti kasaan heitetyiltä. Alimmat kivet olivat ruskeassa pohjahiekassa, ne olivat ilmeisesti luontaista kiveystä. Röykkiö oli löydötön, alempien kivien alla oli vain muutamia hiilensiruja. Jotkut varsinkin pienemmät kivet vaikuttivat hieman rapautuneilta, mutta ainakaan selviä merkkejä palamisesta röykkiössä ei voitu havaita.

Röykkiön 1 luoteispuolella, noin 50 cm sen reunasta 15 cm syvyydestä, näennäisesti puhtaan hiekan alta tuli näkyviin hiilistä muodostunut, noin 50 cm läpimittainen kaari, sen ympärillä oli punaisenruskeaa hiekkaa sekä vähän aivan vaaleanharmaata hiekkaa. Hiiliesiintymä jatkui noin 50 cm syvyyteen. Kaivauksessa ei selvinnyt, millä tavalla hiililäikkä liittyy röykkiöön on vaikea sanoa edes oliko kyseessä luonnonilmiö vai ihmisen aikaansaannos.

Röykkiö 2 kuului alueen länsiosassa sijaitseviin suurempiin, täysin turpeen peittämiin kumpuihin. Sen tutkimiseksi poistettiin turve 30 m^2 alalta ruuduista 473 - 476/852 - 856. Ohuen turpeen alta tuli näkyviin soikeahko, luode - kaakko -suuntainen, 4 x 3 m suuruinen ja 0,5 m korkuinen maansekainen röykkiö. Röykkiön pinnalla oli keskikokoisia tai pienehköjä kiviä, useimpien läpimitta alle 25 cm, monet kivistä olivat kuumudessa rapautuneita. Kivet olivat tummassa likamaassa. Pinnalle näkyi myös joitain suurempia kiviä. Huomiota kiinnitti erityisesti luoteisosassa olevat kaksi rinnakkaista vaakasuoraa ja vain osittain näkyvissä olevaa laakakiveä. Niiden luoteispuolella oli näkyvissä jonkin verran hiiltä ja hiiltynyttä puuta. Koska vaikutti siltä, että kivet liittyvät jotenkin rakenteeseen, jaettiin röykkiö kahtia kivien välistä vinosti koordinaatistoon nähden, paalusta 472/858 paaluun 476/852.

Röykkiössä oli noin 20 - 30 cm paksulta likamaata, jossa oli kiviä 2 - 3 kerroksessa, alimpana useita suuria laakakiviä ja sen alla, röykkiön keskellä nelikulmainen hirsikehikko. Kehikon mitat olivat 1,9 x 1,6 m, pitempi sivu koillisesta lounaaseen, lyhempi luoteesta kaakkoon. Hirsikehikko oli säilynyt melko selvänä, osaksi puut olivat hiiltyneet, osaksi maatuneet, vain kaakkoissivu oli katkellallinen. Kaivettaessa näytti jossain kohdin kehikkoa olevan kaksi puuta päällekkäin tai rinnakkain mutta varsinkin profiilista päätellen kehikko on ilmei-

sesti ollut vain yksikerroksinen. Nurkkaliitosten rakenne ei käynyt selville, itänurkassa oli puuta pystysuorassakin. Kehikko oli rakennettu suunnilleen alkuperäisen maanpinnan tasalle.

Kehikon sisällä oli 20 - 30 cm kerros ruskehtavaa hiekkaa, jossa oli vain muutamia pikkukiviä. Likamaan ja ruskean hiekan rajalla oli jonkin verran hiiltä. Ruskean hiekan alla oli aivan vaaleanharmaata hiekkaa, näidenkin rajalla oli hiiltä ja hiiltynyttä puuta. Vaalean hiekan alla oli ruskea pohjahiekka. Kehikon sisällä, itäosassa oli suuri maakivi. Myös röykkiön laidoilla kehikon ulkopuolella, oli hiiltä ja joitain hiiltyneitä puunpaloja, hiiltä oli kaakossa kehikon allakin. Röykkiön ympärillä turpeen alla oli harmaata huuhtoutunutta hiekkaa ja ruskeaa pohjahiekkaa. Röykkiö oli löydötön.

Röykkiö 3 sijaitsi kohdassa, jossa Kirkkoniemi alkoi viettää kohti Jonkerin rantaa. Se erottui maanpinnalle vain aivan matalan turpeen peittämänä kohoumana. Ensimmäiseksi poistettiin turve röykkiön päältä ja ympäristöstä 12 m^2 alalta ja ruuduista 458 - 460/874 - 876. Röykkiö oli pyöreähkö, noin 1,5 m läpimittainen ja 30 cm korkea. Sen länsiosassa oli suuri 50 - 70 cm läpimittainen, mahdollisesti paikalla luontaisesti sijainnut kivi. Muuten röykkiön kivet olivat pienehköjä, useimmat läpimitaltaan alle 20 cm. Röykkiö jaettiin kah-
tia linjaan $x = 459,50$ pitkin, ensiksi tutkittiin pohjoispuoli.

Röykkiössä oli kiviä 1 - 4 kerroksessa, suurimmillaan noin 30 cm paksuudella. Kivet olivat hyvin löysästi ilman maatäytettä, minkäänlais-
ta rakennetta ei voitu havaita. Kivien väleissä oli vähän kuivunutta turvetta ja pari hiilen palaa, mitään löytöjä ei tehty eivätkä kivet vaikuttaneet palaneilta. Alla ja ympärillä oli harmaata huuhtoutunutta hiekkaa ja ruskeaa pohjahiekkaa.

Röykkiö 4 sijaitsi alueen länsilaidalla. Se kuului suuriin röykkiöihin ja oli täysin kasvillisuuden peitossa, turpeen alta näkyi vain kaksi suurta kiveä, se valittiin tutkimuskohteeksi sen koillispuolella olle-
leen kuopan takia. Röykkiön ja kuopan tutkimiseksi poistettiin turvetta yhteensä 31 m^2 ruuduista 473 - 478/834 - 838. Turpeen poiston jälkeen röykkiö osoittautui soikeahkoksi, pohjois - etelä -suuntaiseksi $3 \times 1,5 \text{ m}$ kokoiseksi, korkeutta sillä oli noin 0,5 m. Röykkiö oli

tehty vaihtelevan kokoisista kivistä, läpimitaltaan 10 - 40 cm, pohjoispäässä oli suuri, lähes metrin läpimittainen kivi. Kivet olivat maatäytteessä. Röykkiö jaettiin kahtia pohjoisesta etelään linjaa $y = 836,50$ pitkin, ensin kaivettiin röykkiön itäpuoli.

Röykkiössä oli kiviä 2 - 4 kerroksessa. Kivien välissä oli pinnalla ensin noin 10 cm kerros harmaanruskeaa hiekkaa ja sen alla suurimmillaan noin 40 cm paksuinen kerros tummaa likamaata, likamaa jatkui myös pohjoispään suuren kiven alle. Röykkiön alla oli kerros hyvin vaaleaa, harmaata hiekkaa ja alinna oli ruskea pohjahiekka. Pintakerroksesta ja likamaasta löytyi hiiltä, likamaasta myös hiiltynyttä puuta. Minkäänlaista rakennetta ei röykkiössä havaittu.

Röykkiön ympärillä maa oli melko laikukasta. Sen länsipuolella, luoteis- ja länsireunassa oli kaksi suurta maakiveä, joiden välissä oli likamaata, muuten länsipuolella oli pääasiassa puhtaalta vaikuttavaa harmaata huuhtoutunutta hiekkaa. Röykkiön itäpuolella oli harmaata ja ruskeaa hiekkaa, jossa oli melko paljon kiviä, etelässä likamaata. Varsinkin kaakossa oli heti turpeen alla runsaasti hiiltä. Syvennämällä täällä tuli näkyviin useassa kohdassa rinnakkaisia itä - länsi -suuntaisia hiiltyneitä puuta, joku puu muiden alla kulki myös koillisesta lounaaseen. Hiiltynyttä puuta oli erityisesti etelä- ja itäreunojen ulkopuolella, ne olivat noin 10 - 30 cm syvyydellä pinnasta. Hiiltyneet puut ja hiilet näyttivät muodostavan jonkinlaisen röykkiön reunaa etelästä itään kiertävän noin metrin levyisen kaaren. Mistään suuresta rakennelmasta ei ilmeisesti ollut kyse, vaikka se jatkuikin idässä alueelle, joka ajanpuutteen vuoksi jätettiin kaivamatta. Edellämainittu kuoppa sijaitsi noin metrin pohjois-koilliseen röykkiön reunasta. Sen halkaisija oli noin 1,5 m ja 30 cm syvä. Siinä oli noin 25 cm paksu kerros likamaata, jossa oli jonkin verran kiviä. Alla oli puhdas hiekka. Löytöinä saatiin röykkiön länsireunassa olleiden kahden maakiven välisestä likamaasta rautanaulan katkelma ja pala-neita luunsiruja. Palanutta luuta oli myös röykkiön eteläreunassa. Löydöt tulivat 10 - 20 cm syvyydeltä.

Mahdollisen kirkon paikallistamiseksi kaivettiin koeojia kohtaan, jossa kirkon väitettiin sijainneen, röykkiön 2 pohjoispuolella sekä joihinkin muihin sopiviin kohtiin. Koeojilla yritettiin myös selvittää oliko röykkiöitä ympäröinyt joitain rakennelmia. Näin tutkittiin kaik-

kiaan 42 m². Koeojissa oli vain täysin puhtaalta vaikuttavaa hiekkaa.

Kirkkoniemessä on, kuten jo ennen kaivausta näytti, kahden tyyppisiä röykkiöitä. Toiset ovat pienempiä ja ilman maatäytettä, toiset suurempia maatäytteisiiä ja sen ansiosta täysin kasvillisuuden peittämiä. Niiden tarkoituksesta on vaikea sanoa mitään varmaa. Suuremmat, varsinkin röykkiö 2, saattavat olla jonkinlaisten uunien tai vastaavien jäännöksiä. Pienemmistä voi sanoa vain, että ne ovat ihmisen tekemiä. Lapinraunioita röykkiöt tuskin ovat. Todennäköisesti röykkiöt ajoittuvat historialliselle ajalle ja liittyvät jotekin toisiinsa.

Helsingissä 16.3.1984

Esa Suominen

LUETTELO KARTOISTA:

- s. 10 ote peruskartasta 1:20000 4324 11 Jonkeri, painettu v. 1974 A4
s. 11 yleiskartta, 1:500 A2
s. 12 röykkiö 1, pinta- ja pohjavaaituskartta, 1:25 A3
s. 13 röykkiö 1, pintaturpeen alta, 1:25 A3
s. 14 röykkiö 1, taso 1, 1:25 A4
s. 15 röykkiö 1, taso 3, 1:25 A4
s. 16 röykkiö 1, taso 4, 1:25 A4
s. 17 röykkiö 2, pinta- ja pohjavaaituskartta, 1:25 A3
s. 18 röykkiö 2, pintaturpeen alta, 1:25 A3
s. 19 röykkiö 2, taso 2, 1:25 A3
s. 20 röykkiö 2, profiili, 1:25 A4
s. 21 röykkiö 3, pinta- ja pohjavaaituskartta, 1:25 A4
s. 22 röykkiö 3, pintaturpeen alta, 1:25 A4
s. 23 röykkiö 3, profiili, 1:25 A4
s. 24 röykkiö 4, pinta- ja pohjavaaituskartta, 1:25 A3
s. 25 röykkiö 4, pintaturpeen alta, 1:25 A3
s. 26 röykkiö 4, taso 2, 1:25 A3
s. 27 röykkiö 4, profiili, 1:25 A4

LUETTELO NEGATIIVEISTA

- 59317 (k. 3) Röykkiö 1 ennen kaivausta, SE.
59318 (k. 13) Röykkiö 2 ennen kaivausta, ESE.
59319 (k. 4) Röykkiö 1 turpeenpoiston jälkeen, NW.
59320 (k. 5) Röykkiö 1, turpeenpoiston jälkeen, E.
59321 (k. 14) Röykkiö 2, pintaturpeen poistoa. Töitä haittaavia miljoonien mäkäräisten parvia pyrittiin karkottamaan savulla. WNW.
59322 (k. 6) Röykkiötä 1 kaivetaan, kaivajan päähineessä verkko mäkäräisiä vastaan.
59323 Röykkiötä 2 kaivetaan, pintamaan poistoa. Peltiastiassa turpeita savuamassa mäkäräisten karkottamiseksi.
59324 (k. 15) Röykkiö 2 turpeenpoiston jälkeen, NW.
59325 (k. 16) Röykkiö 2 turpeenpoiston jälkeen, E.
59326 (k. 7) Röykkiö 1, taso 1, N.
59327 (k. 24) Röykkiö 3 ennen kaivausta. Edessä keskellä koeojaa. NNW.
59328 (k. 17) Röykkiö 2, koillispuoli, etualalla näkyvissä hiiltynyttä puuta, kauempana suurehkoja laakakiviä, ESE.
59329 (k. 8) Röykkiö 1, taso 2, NW.
59330 (k. 9) Röykkiö 1, taso 2, N.
59331 (k. 25) Röykkiö 3 turpeenpoiston jälkeen, NNW.
59332 (k. 1) Kirkkoniemä, vasemmalla reunassa Jonkerinjärvi, kaivaus-alue oikealla näkyvän teltan takana, E.
59333 (k. 19) Röykkiö 2, koillispuoli, taso 1, NE.
59334 (k. 18) Röykkiö 2, koillispuoli, taso 1, NW.
59335 (k. 10) Röykkiö 1, taso 3, oikealla hiilikaari, NNE.
59336 (k. 11) Röykkiö 1, taso 3, hiilikaari ruutujen 496 - 498/898 rajalla, N.
59338 (k. 26) Röykkiö 3, pohjoispuoli kaivettu pohjaan, NNW.
59339 (k. 20) Röykkiö 2, koillispuoli, taso 2, NE.
59340 (k. 29) Röykkiö 4 ennen kaivausta, NE.
59341 (k. 30) Röykkiö 4 paalutettuna, NE.
59342 (k. 27) Röykkiö 3 kaivettu pohjaan, NNW.
59343 (k. 31) Röykkiö 4 pintaturpeen poiston jälkeen, NE.

- 59344 (k. 32) Röykkiö 4 pintaturpeen poiston jälkeen, SSE.
 59345 (k. 38) Röykkiö 4, länsipuoli pintaturpeen poiston jälkeen, WSW.
 59346 Röykkiö 2, lounaispuoli, taso 1, E.
 59347 (k. 21) Röykkiö 2, lounaispuoli, taso 1, NW.
 59348 (k. 33) Röykkiö 4, itäpuoli, taso 1, NE.
 59349 (k. 34) Röykkiö 4, itäpuoli, taso 1, SE.
 59350 (k. 22) Röykkiö 2, lounaispuoli, taso 2, NE.
 59351 Röykkiö 2, lounaispuoli, taso 2, N.
 59352 (k. 35) Röykkiö 4, itäpuoli, taso 2, NE.
 59353 (k. 36) Röykkiö 4, itäpuoli, taso 2, SE.
 59354 (k. 2) Kaivauksen työntekijät. Vasemmalta Juha Piirainen, Matti Immonen, Eeva-Liisa Vilmi, Pasi Syväjärvi, Päivi Hölttä, Pekka Aho ja Simo Vanhatalo.
 59355 (k. 37) Röykkiö 4, profiili, ENE.
 59356 (k. 39) Röykkiö 4, länsipuoli, taso 1, WNW.
 59357 Röykkiö 4, länsipuoli, taso 2, WNW.
 59358 (k. 28) Röykkiö 3 kaivauksen jälkeen, NNW.
 59359 (k. 12) Röykkiö 1 kaivauksen jälkeen, NW.
 59360 (k. 23) Röykkiö 2 kaivauksen jälkeen, ESE.
 59361 (k. 40) Röykkiö 4 kaivauksen jälkeen, NE.

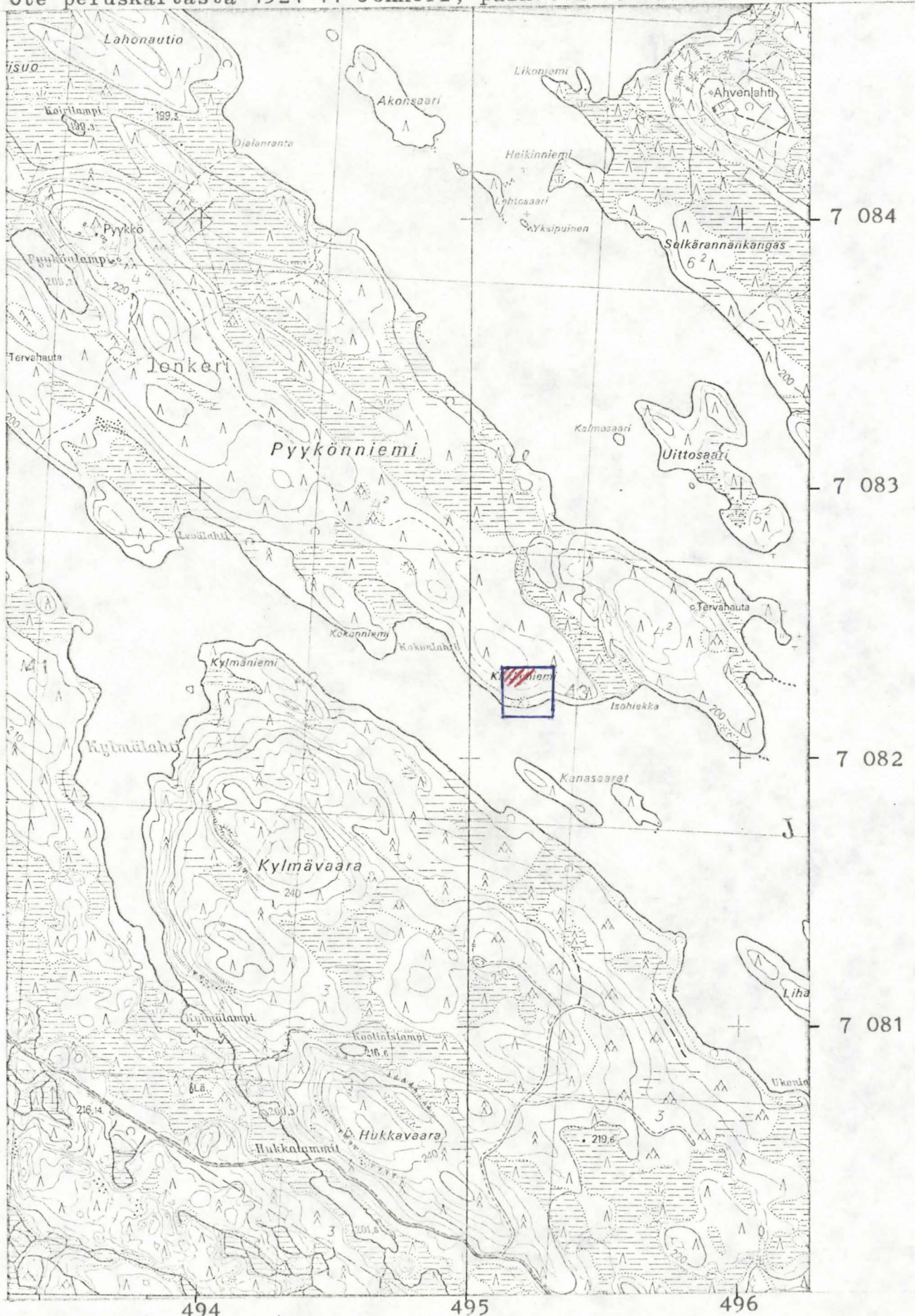
Kuvannut Esa Suominen

LUETTELO DIOISTA

- 7718 Yleiskuva, vasemmalla Jonkerinjärvi, kaivausalue oikealla näkyvän teltan luona. E.
 7719 Röykkiö 1 ennen kaivausta. SE.
 7720 Röykkiö 1, pintaturve poistettu. NW.
 7721 Röykkiö 1, pintaturve poistettu. E.
 7722 Röykkiö 1, taso 1. NW.
 7723 Röykkiö 1, taso 1. N.
 7724 Röykkiö 1, taso 2. NW.
 7725 Röykkiö 1, taso 3. NNE.
 7726 Röykkiö 1, taso 3. Hiiliesiintymä ruutujen 496 - 498/898 rajalla. N.
 7727 Röykkiö 2 ennen kaivausta, ESE?
 7728 Röykkiö 2, turpeen poistoa. Töitä haittaavia mäkäräisparvia yritettiin torjua turvetta savuttamalla.
 7729 Röykkiö 2 turpeen poiston jälkeen. NW.
 7730 Röykkiö 2 turpeen poiston jälkeen. E.
 7731 Röykkiö 2, koillispuoli, taso 2. NE.
 7732 Röykkiö 2, koillispuoli, taso 2. NE.
 7733 Röykkiö 2, lounaispuoli, taso 1. NW.
 7734 Röykkiö 2, lounaispuoli, taso 2. NW.
 7735 Röykkiö 3 ennen kaivausta. NNW.
 7736 Röykkiö 3, pintaturpeen poiston jälkeen. NNW.
 7737 Röykkiö 3, pohjoispuoli kaivettu pohjaan. NNW.
 7738 Röykkiö 4 ennen kaivausta. NE.
 7739 Röykkiö 4 paalutettuna. NE.
 7740 Röykkiö 4 turpeenpoiston jälkeen. NE.
 7741 Röykkiö 4 turpeen poiston jälkeen. SSE.
 7742 Röykkiö 4, itäpuoli, taso 1. NE.
 7743 Röykkiö 4, itäpuoli, taso 2. NE.
 7744 Röykkiö 4, itäpuoli, taso 2. SE.
 7745 Röykkiö 4, profiili. ENE.
 7746 Röykkiö 4 pintaturpeen poiston jälkeen. WSW.
 7747 Röykkiö 4, länsipuoli, taso 1. WNW.
 4448 Röykkiö 4, länsipuoli, taso 2. WNW.

Kuvannut Esa Suominen

Ote peruskartasta 4324 11 Jonkeri, painettu v. 1976. 1:20000

yleiskartan peittämä alue

Kirkkoniemen kaivausalue

KUHMO JONKERI KIRKKONIEMI

Esa Suominen 1983

yleiskartta

1:5000 25 m

□ kaivausalue

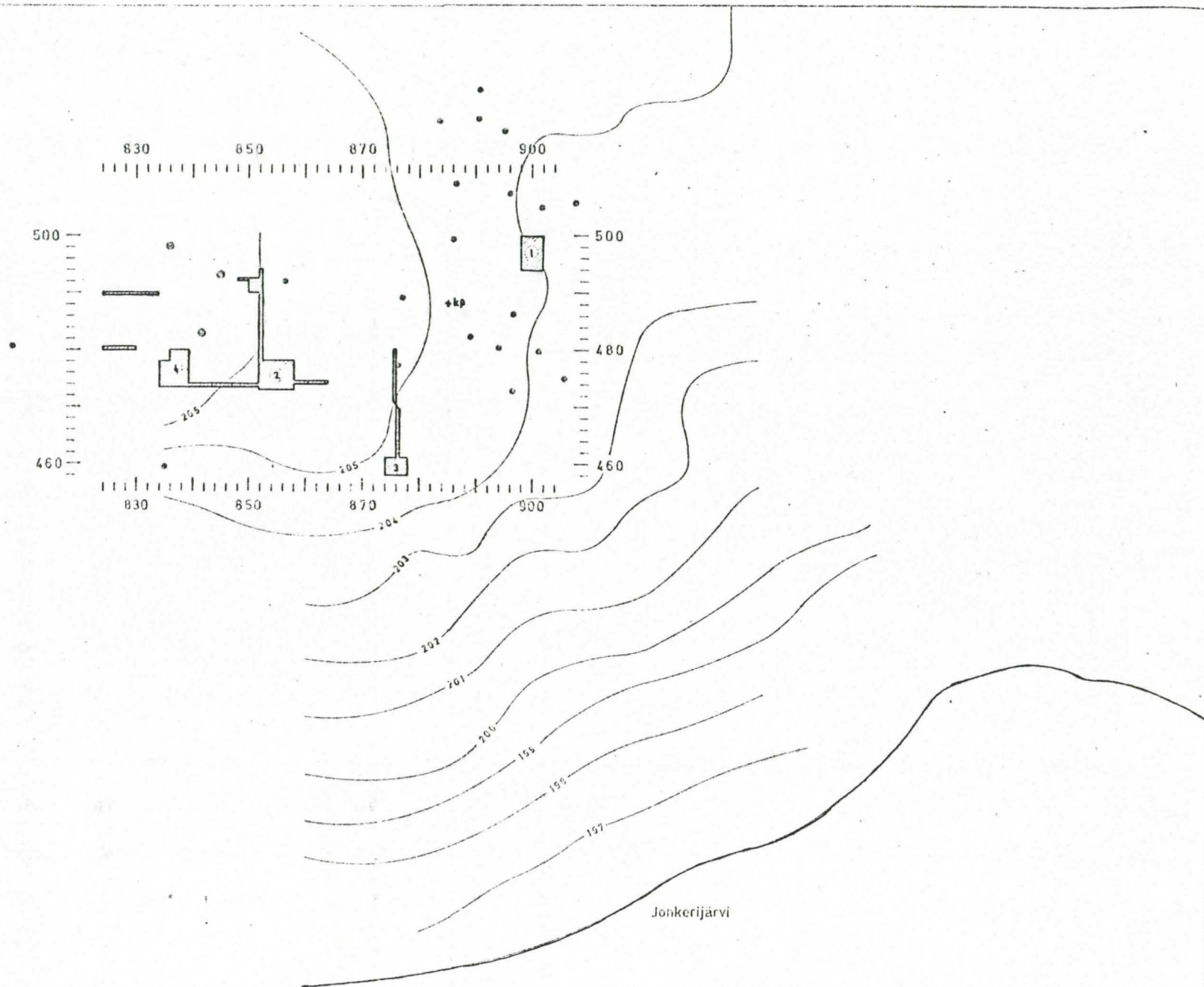
○ röykkiö

⊙ tutkittu röykkiö

kp. = 113 = 205/68 m y.m.p.

piirt. Simo Vanhatalo

P
↑

KUHMO JONKERI KIRKKONIEMI

Esa Suominen 1983

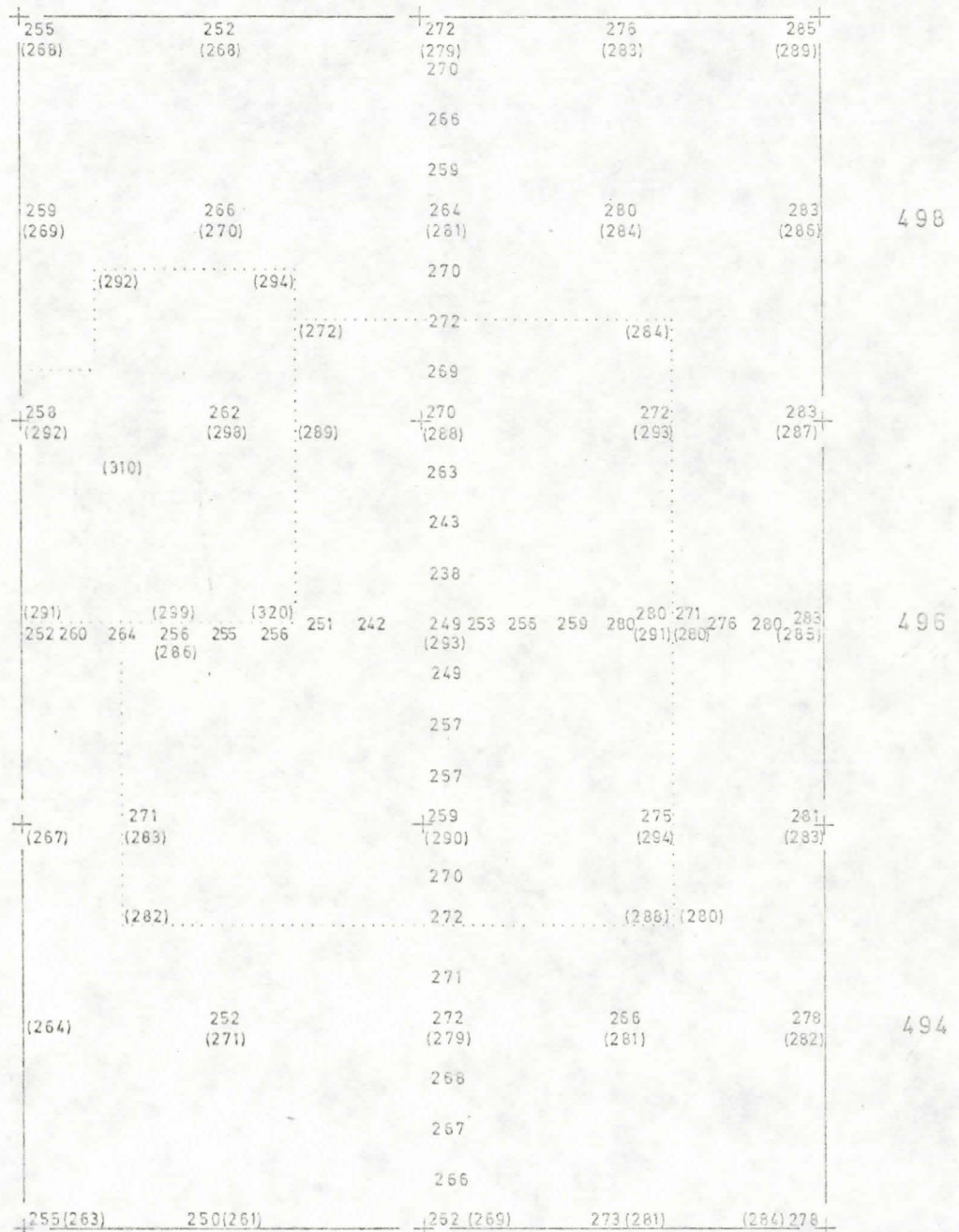
röykkiö 1

pinta- ja pohjavaaituskartta

1:25 1 m

kp. = 119 = 205.48 m y.m.p.

piirt. Simo Vanhatalo

898

900

KUHMO JONKERI KIRKKONIEMI

Esa Suominen 1983

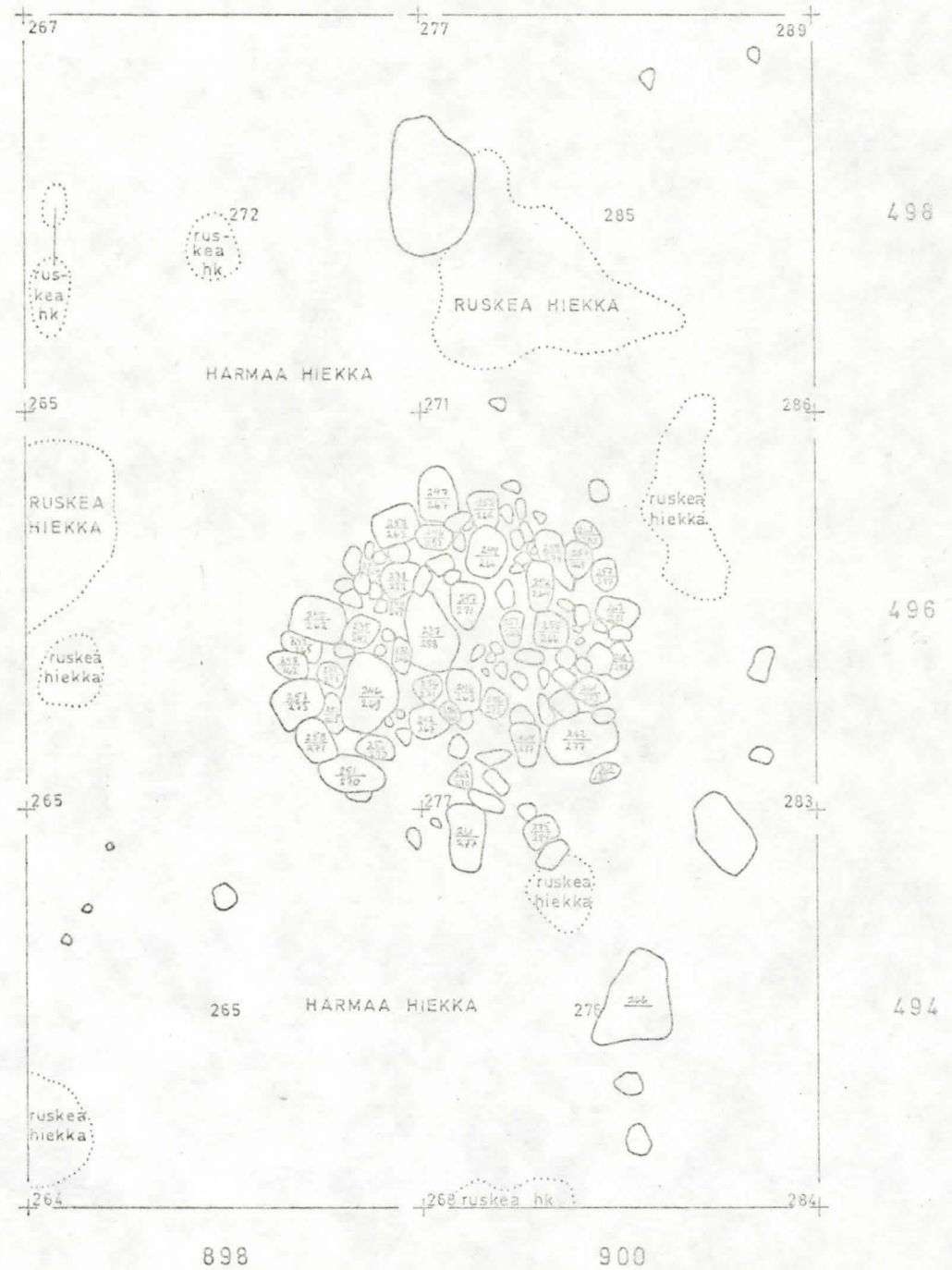
röykkiö 1

pintaturpeen alta

1:25 1 m

kp. = 119 = 205.48 m y.m.p.

piirt. Simo Vanhatalo

KUHMO JONKERI KIRKKONIEMI

Esa Suominen 1983

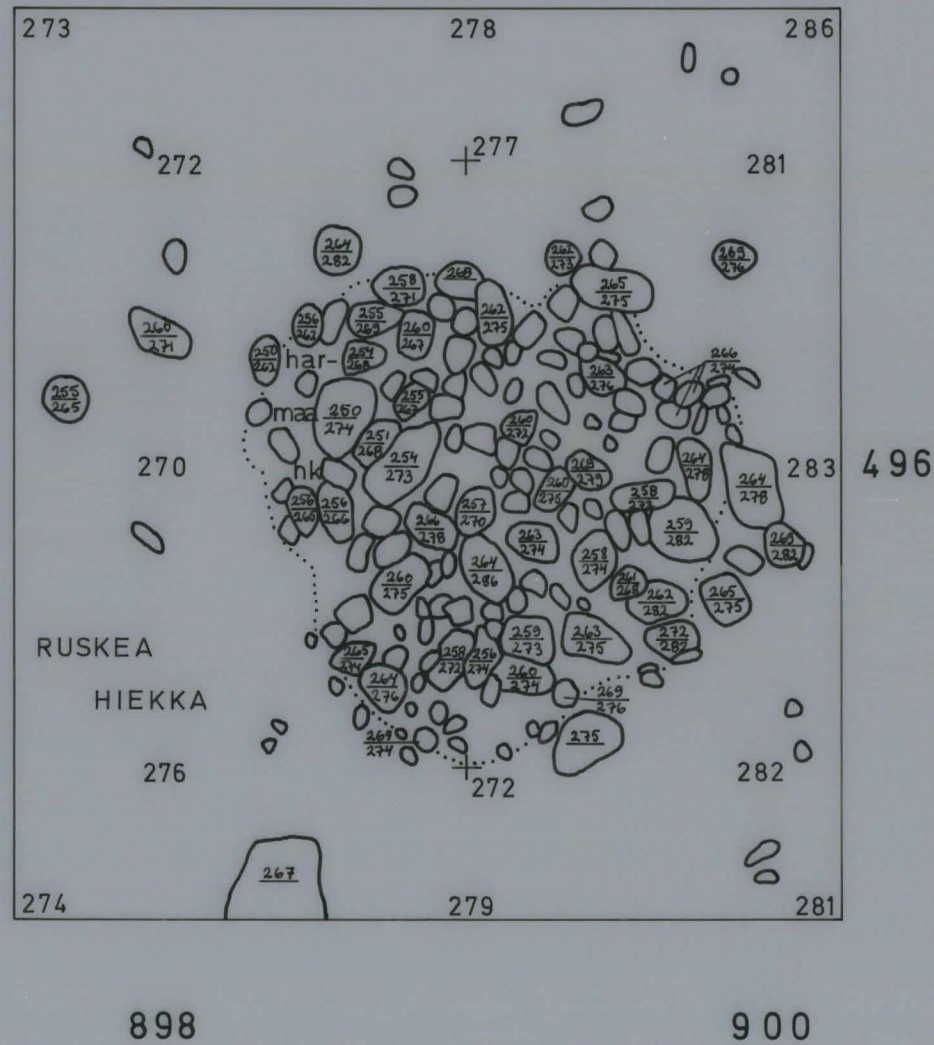
röykkiö 1

taso 1

1:25 1 m

kp. = 119 = 205.48 m y. m. p.

piirt. Simo Vanhatalo

KUHMO JONKERI KIRKKONIEMI

Esa Suominen 1983

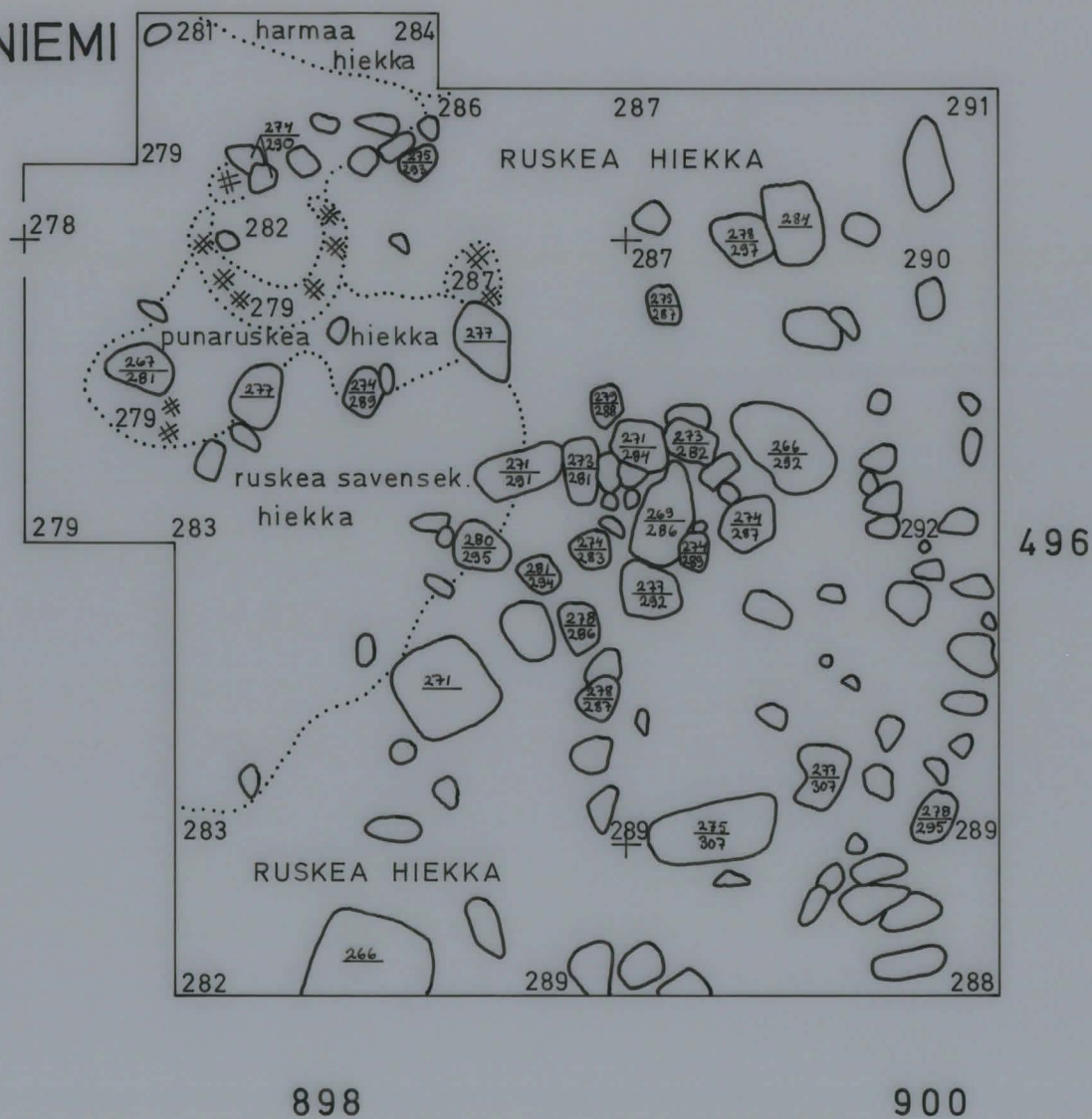
röykkiö 1

taso 3

1:25 1 m

kp. = 119 = 205.48 m y.m.p.

piirt. Simo Vanhatalo

KUHMO JONKERI KIRKKONIEMI

Esa Suominen 1983

röykkiö 1

taso 4

1:25 1 m

kp. = 119 = 205.48 m y. m. p.

piirt. Simo Vanhatalo

+

496

+

898

900

KUHMO JONKERI KIRKKONIEMI

Esa Suominen 1983

röykkiö 2

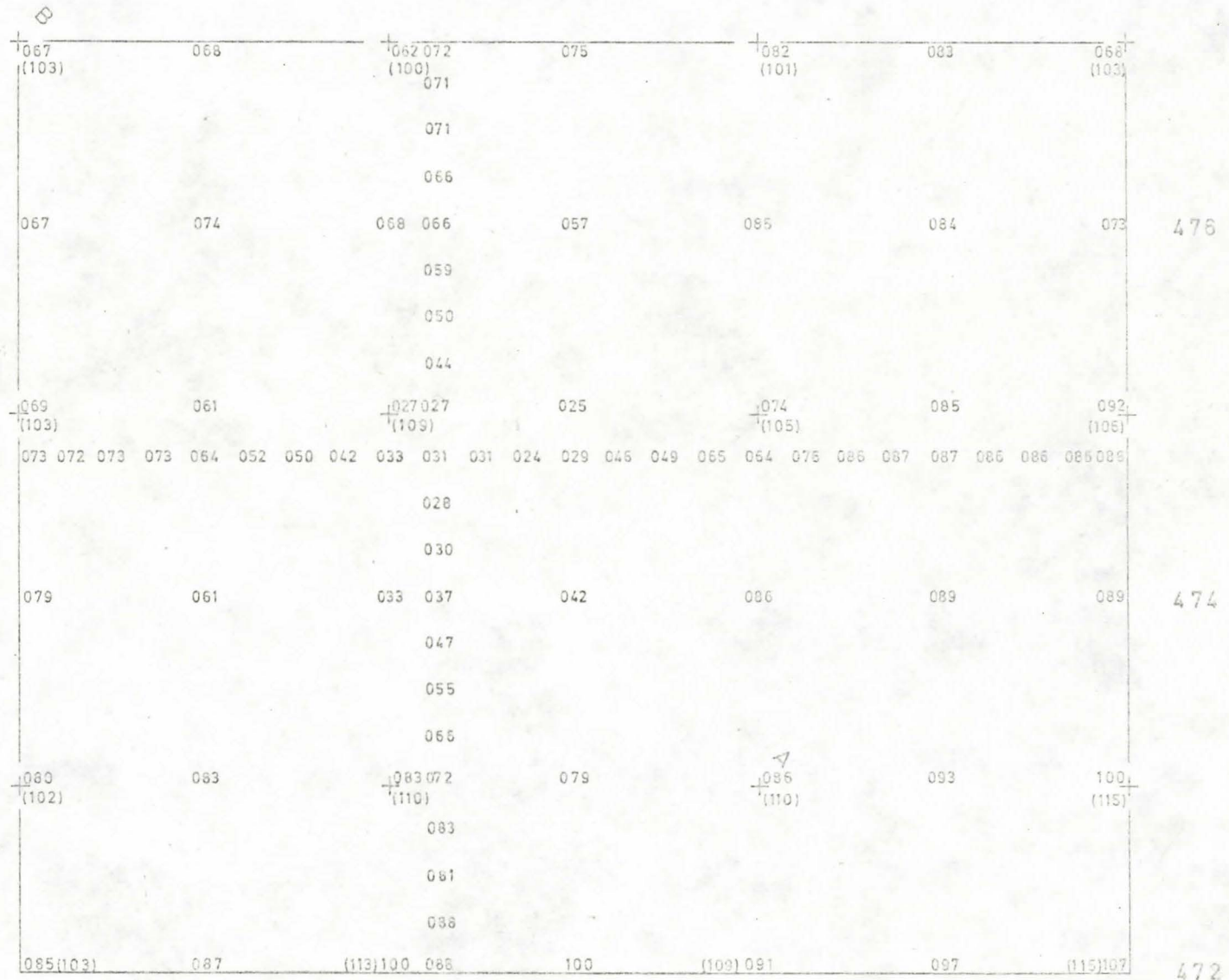
pinta- ja pohjavaaituskartta

1:25 1 m

kp. = 119 = 205.48 m y.m.p.

piirt. Simo Vanhatalo

A-B profiili

852

854

856

476

474

472

KUHMO JONKERI KIRKKONIEMI

Esa Suominen 1983

röykkiö 2

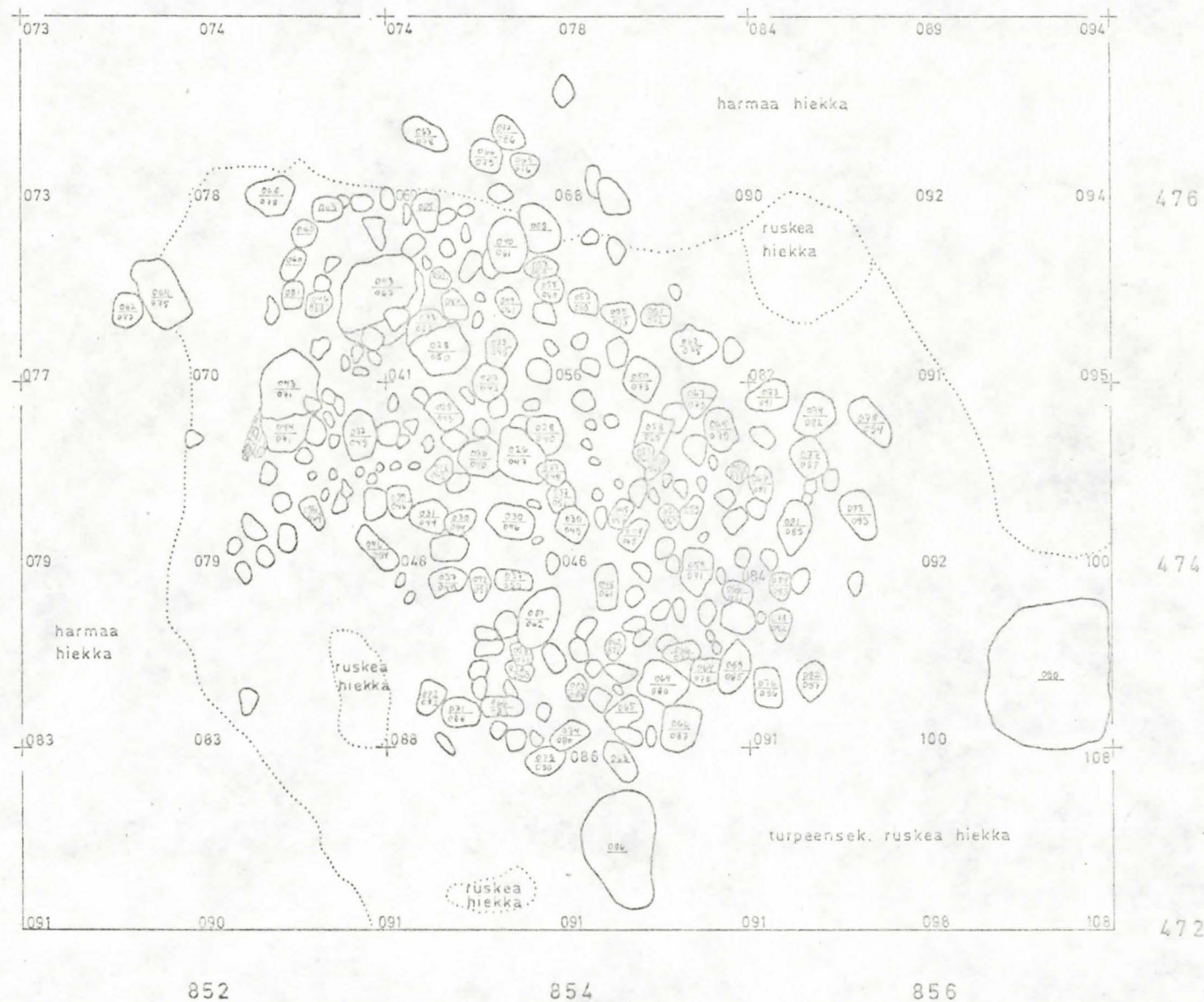
pintaturpeen alta

4:25 1 m

 hiiltynyttä puuta

kp. = 119 = 20548 m y. m. p.

piirt. Simo Vanhatalo

852

854

856

472

KUHMO JONKERI KIRKKONIEMI

Esa Suominen 1983

röykkiö 2

taso 2

4:25 1 m

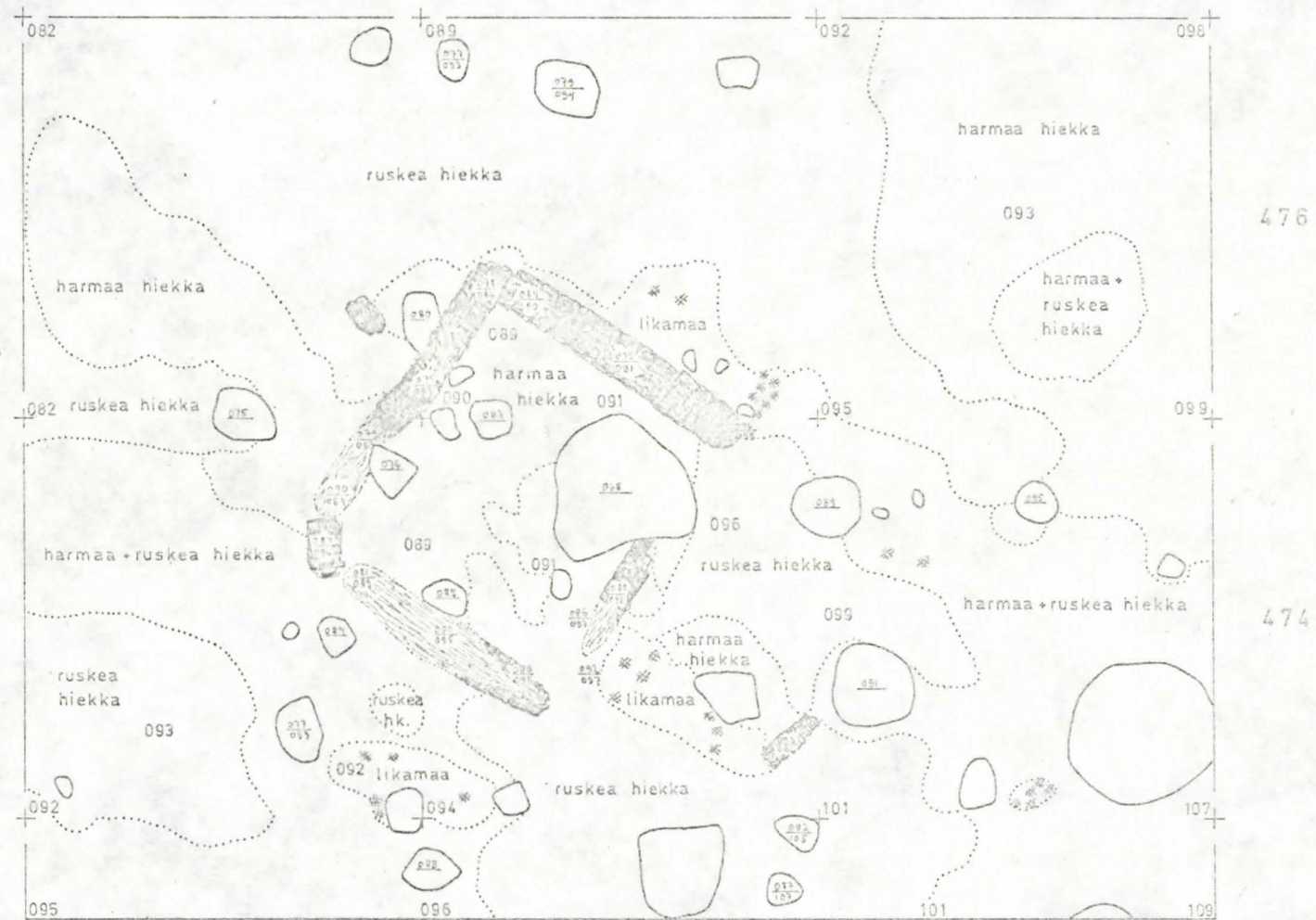
* hiilenpaloja

 hiiltynyttä puuta

 maatonutta puuta

kp. = 119 = 20548 m y. m. p.

piirt. Simo Vanhatalo

852

854

856

KUHMO JONKERI KIRKKONIEMI

Esa Suominen 1983

röykkiö 2

profiili 474/856 - 478/852 koillisesta

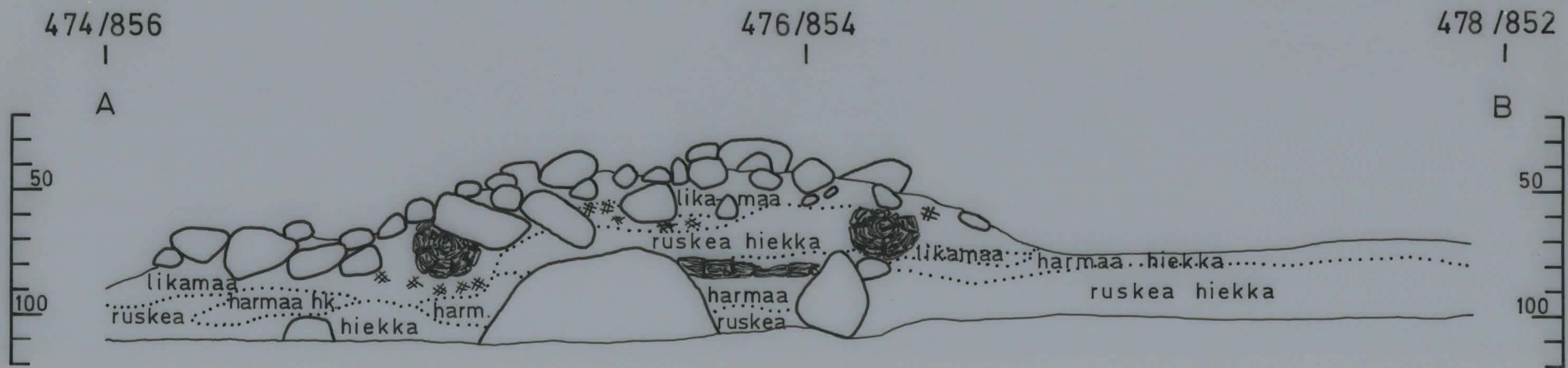
1:25 1 m

* hiilenpaloja

 hiilinyttä puuta

kp. = 119 = 205.48 m y. m. p.

piirt. Simo Vanhatalo

KUHMO JONKERI
KIRKKONIEMI

Esa Suominen 1983

röykkiö 3

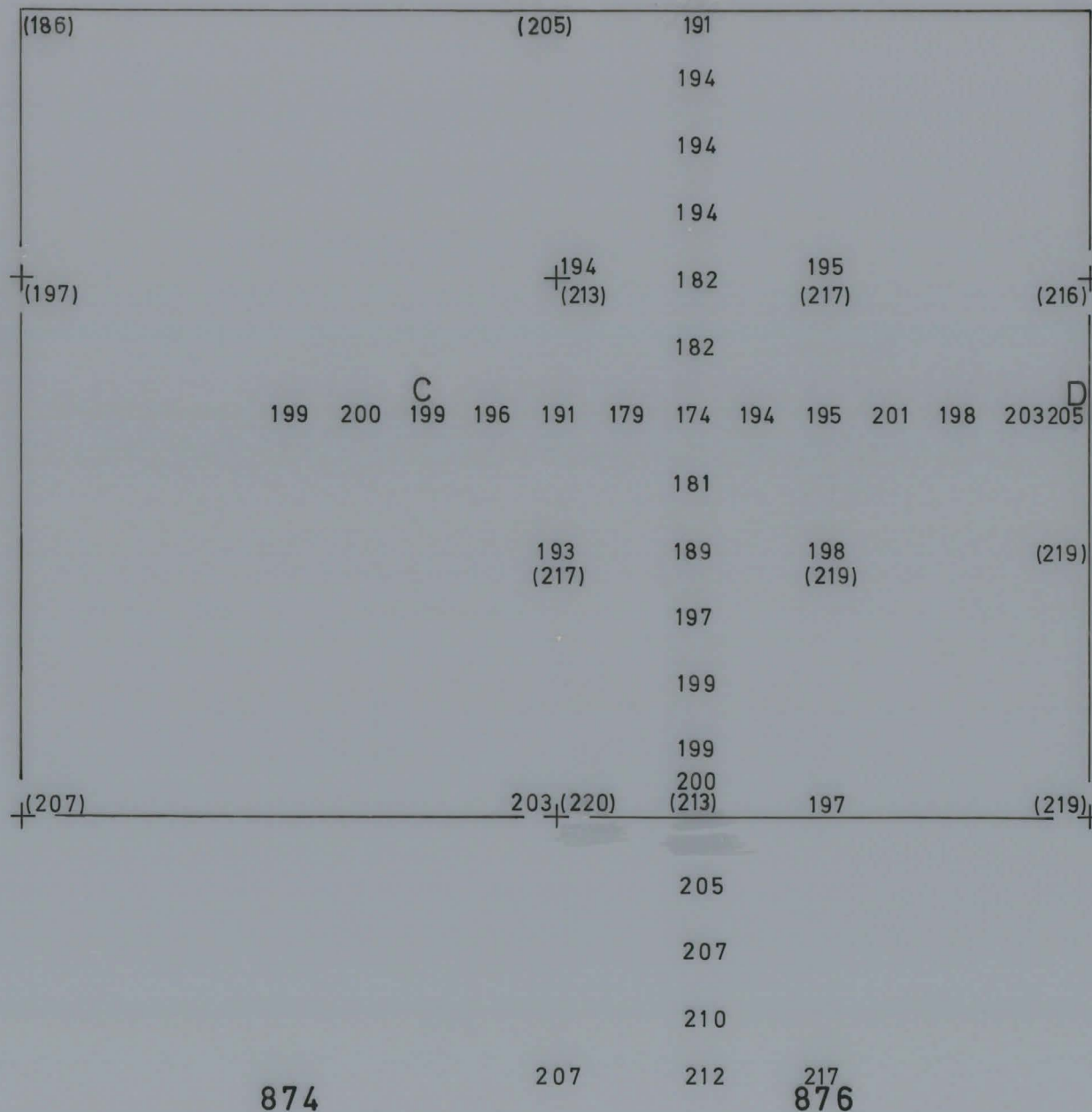
pinta- ja pohjavaaituskartta

1:25 1 m

kp. = 119 = 205.48 m y. m. p.

piirt. Simo Vanhatalo

C-D profiili

KUHMO JONKERI KIRKKONIEMI

Esa Suominen 1983

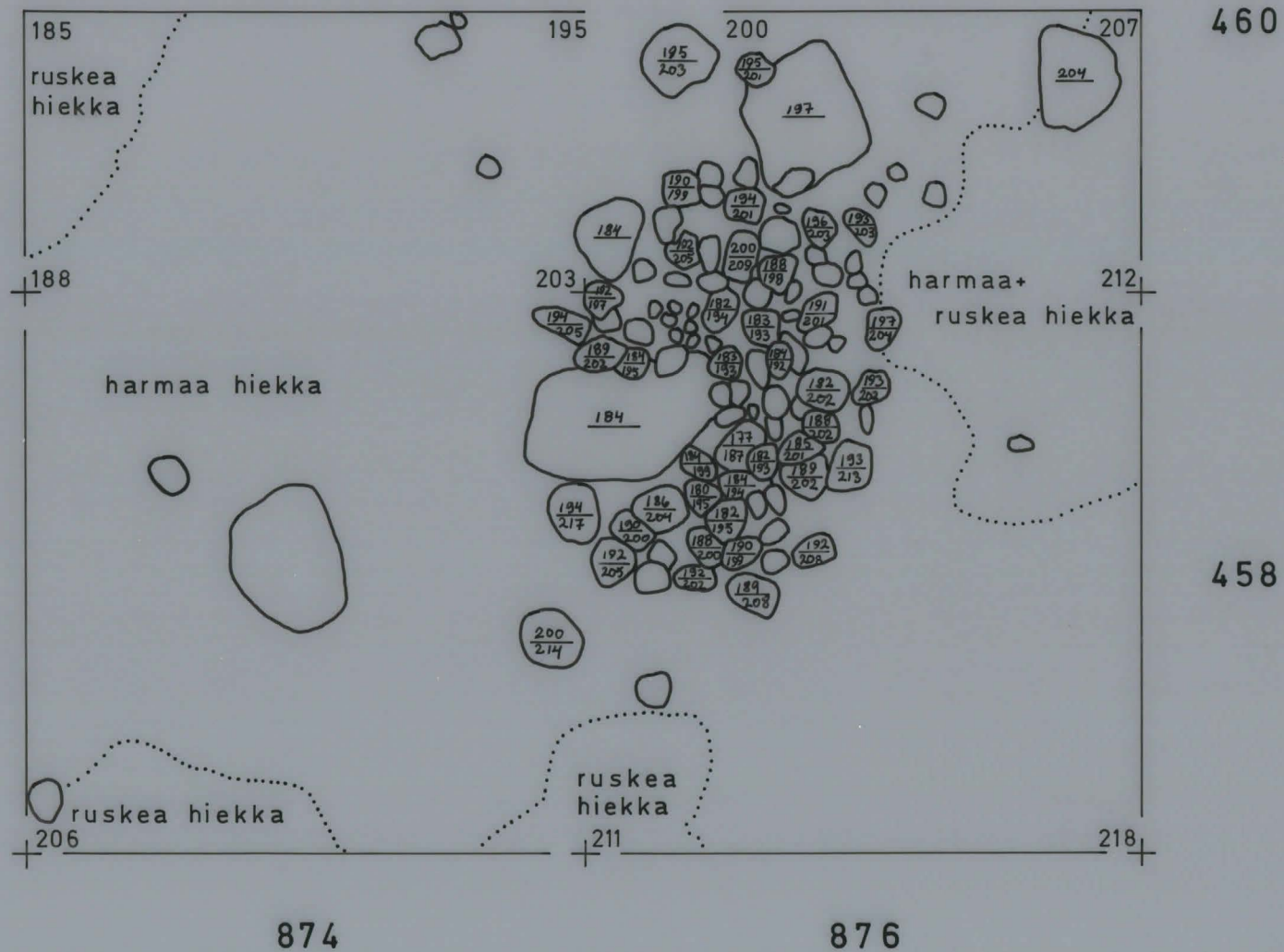
röykkiö 3

pintaturpeen alta

1:25 1 m

kp. = 119 = 205.48 m y. m. p.

piirt. Simo Vanhatalo

KUHMO JONKERI KIRKKONIEMI

Esa Suominen 1983

röykkiö 3

profiili 459.50/875.50 - 878 pohjoisesta

1:25 1 m

kp. = 119 = 205.48 m y. m. p.

piirt. Simo Vanhatalo

459.50

459.50

KUHMO JONKERI KIRKKONIEMI

Esa Suominen 1983

röykkiö 4

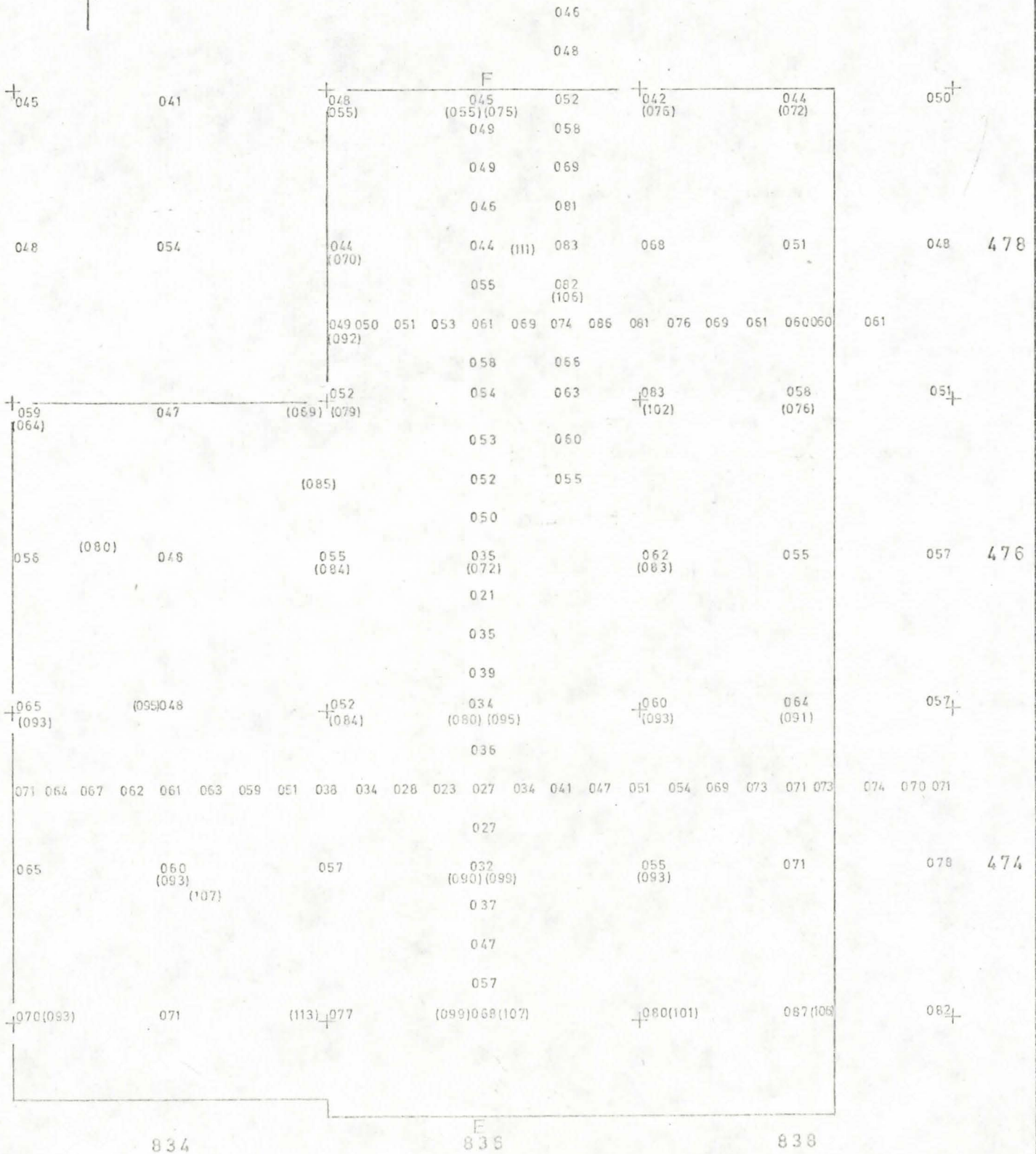
pinta- ja pohjavaaituskartta

1:25 1 m

kp. = 119 = 205.48 m y m p

piirt. Simo Vanhatalo

E-F profiili

KUHMO JONKERI KIRKKONIEMI

Esa Suominen 1983

röykkiö 4

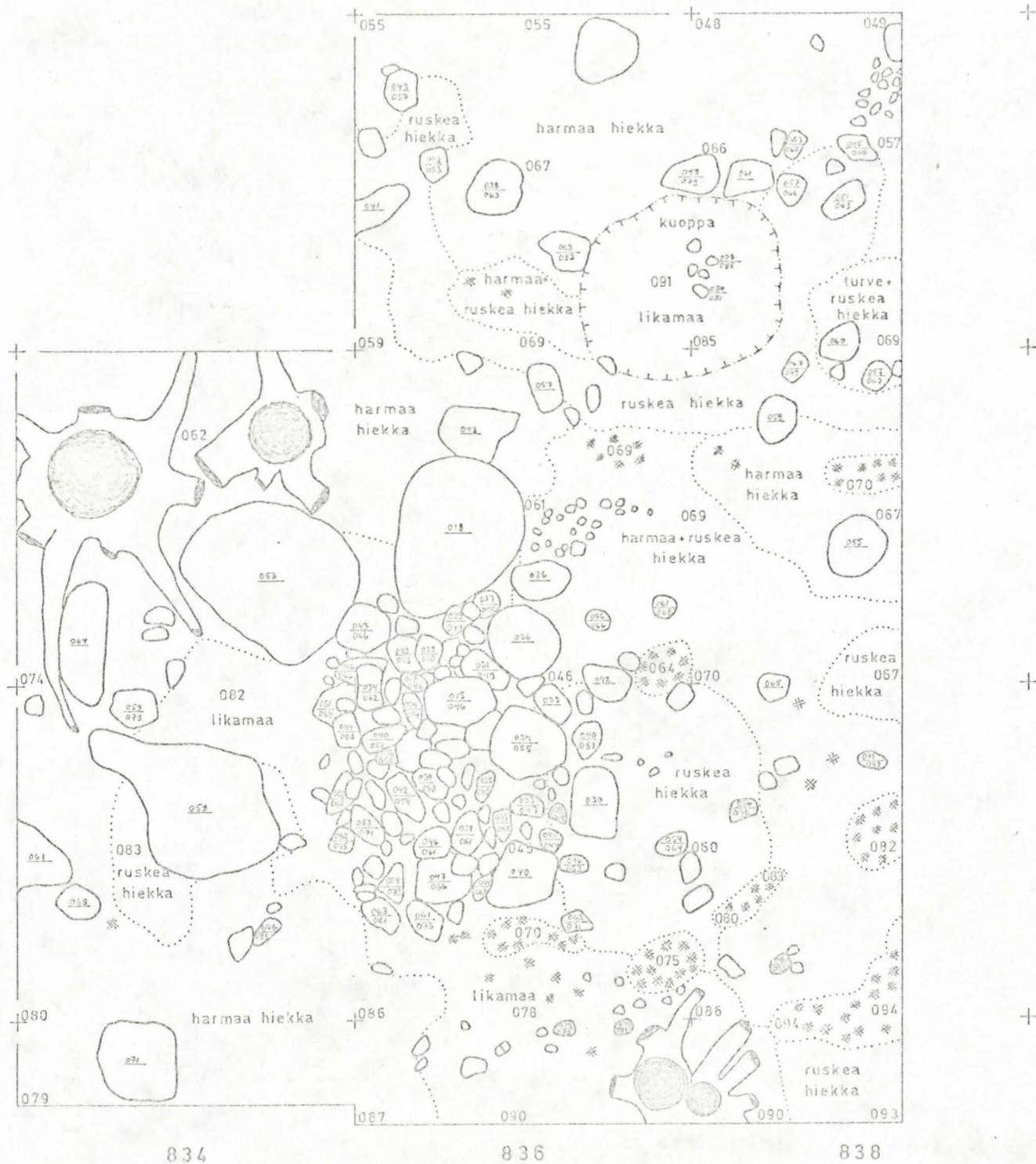
pintaturpeen alta

1:25 1 m

* hiilenpaloja

kp. = 119 = 20548 m² y. m. p.

piirt. Simo Vánhatalo

478

476

474

834

836

838

KUHMO JONKERI KIRKKONIEMI

Esa Suominen 1983

röykkiö 4

taso 2

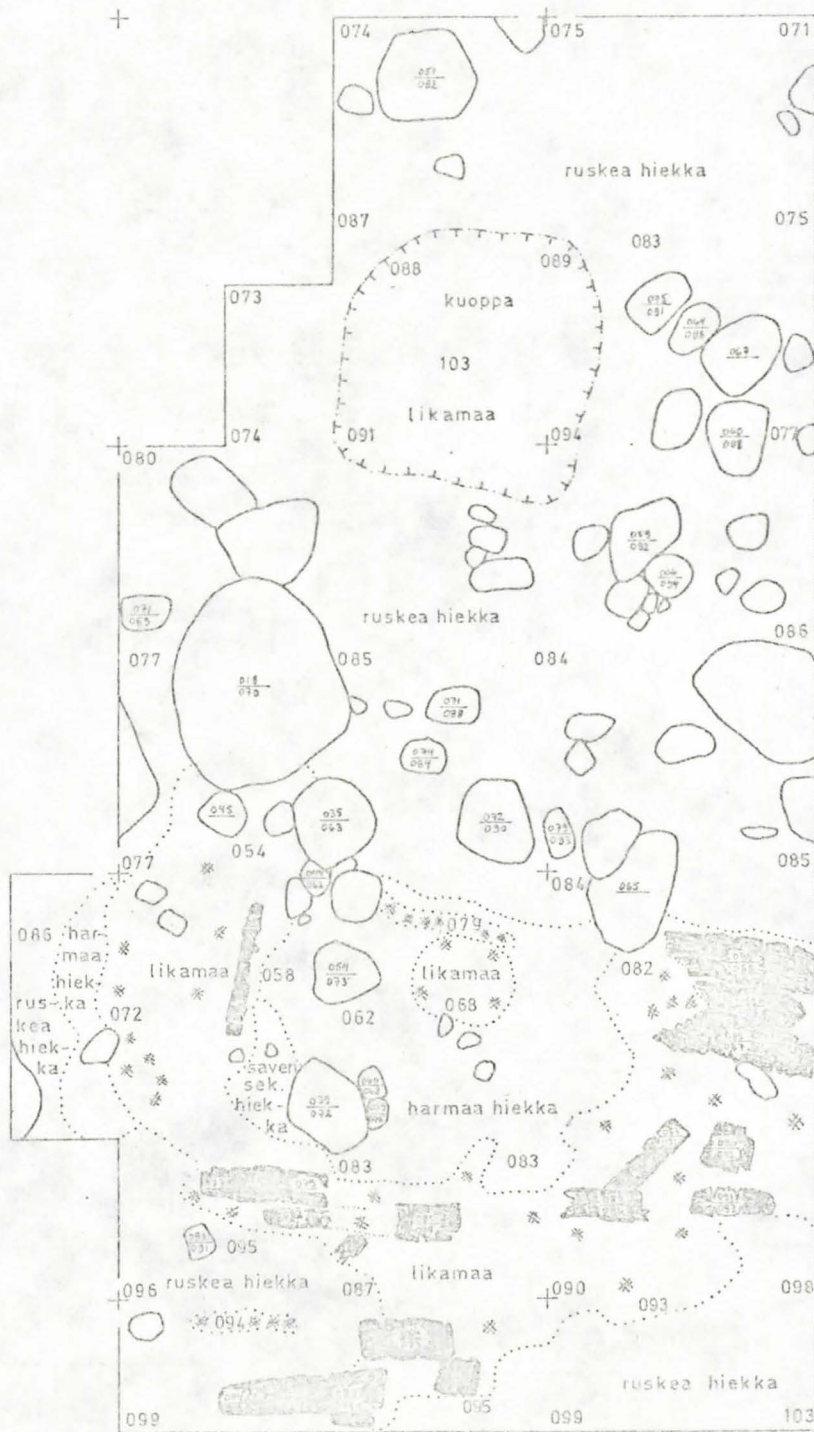
1:25 1 m

* hiilenpaloja

 hiiltynyttä puuta

kp. = 119 = 205.48 m y. m.p.

piirt. Simo Vanhatalo

834

836

838

470

476

474

KUHMO JONKERI KIRKKONIEMI

Esa Suominen 1983

röykkiö 4

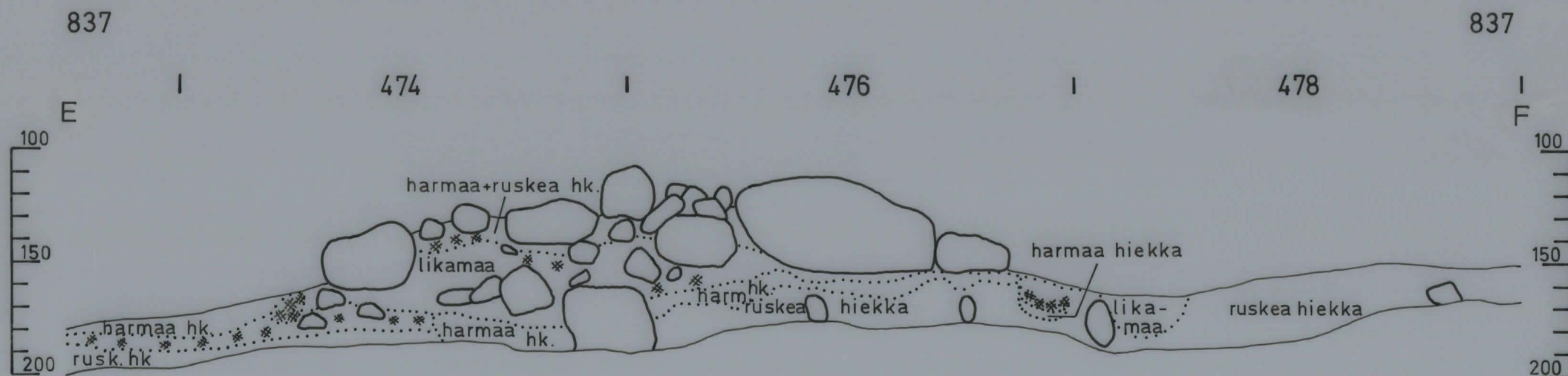
profiili 473.50 - 479/837 idästä

1:25 1 m

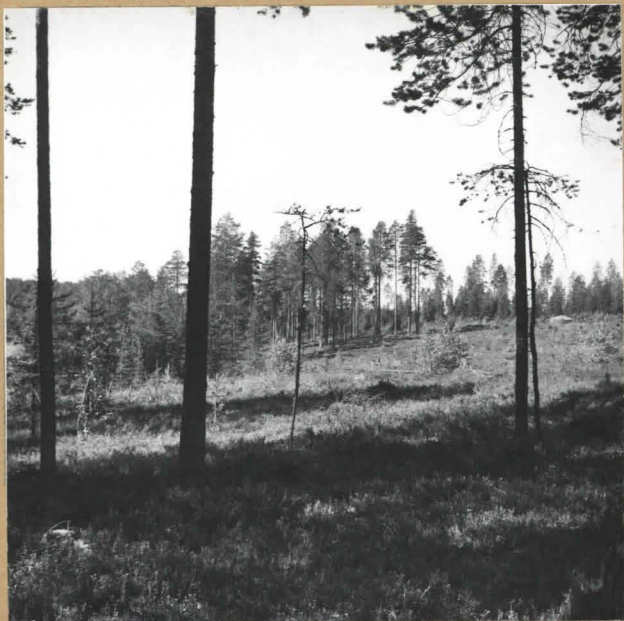
hiiltä

kp. = 119 = 205.48 m y. m. p.

piirt. Simo Vanhatalo

KUHMO JONKERI KIRKKONIEMI

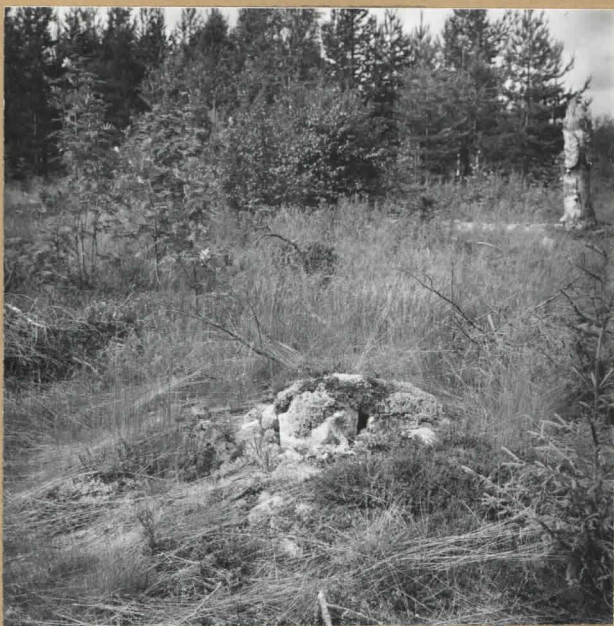
59332

Kuva 1. Kirkkoniemi, vasemmalla reunassa Jonkerinjärvi, kaivausalue oikealla näkyvä teltan luona. E.

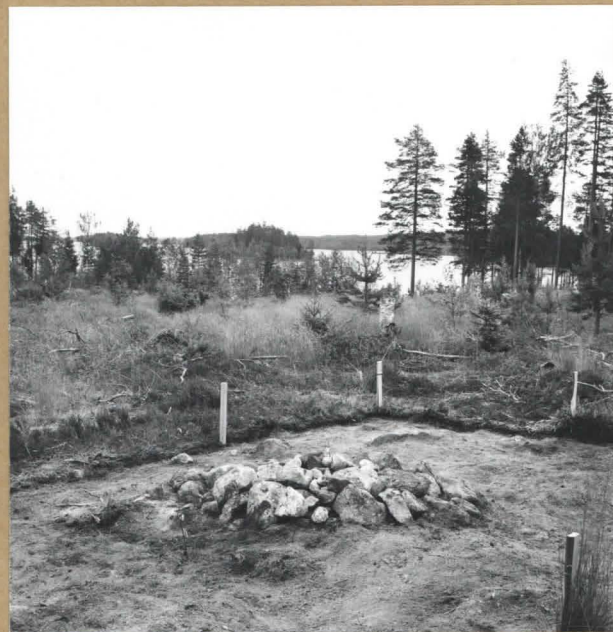
59354

Kuva 2. Kaivauksen työntekijät. Vasemmalta: Juha Piirainen, Matti Jumonen, Eeva-Liisa Vilmi, Pasi Syväjärvi, Päivi Hölttä, Pekka Aho ja Simo Vanhatalo.

59317

Kuva 3. Röykkiö 1 ennen kaivausta. SE.

59319

Kuva 4. Röykkiö 1 turpeenpoiston jälkeen. NW.

KUHMO JONKERI KIRKKONIEMI

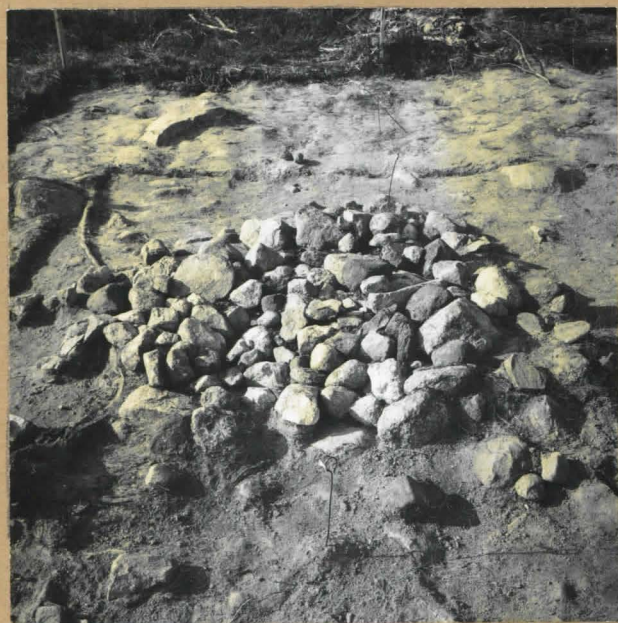
59320

Kuva 5. Röykkiö 1 turpeenpoiston jälkeen. E.

59322

Kuva 6. Röykkiötä 1 kaivetaan. Kaivajan pöähineessä verkko mäkäräisiä vastaan.

59316

Kuva 7. Röykkiö 1, taso 1. M.

59323

Kuva 8. Röykkiö 1, taso 2, MW.

KUHMO JONKERI KIRKKONIEMI

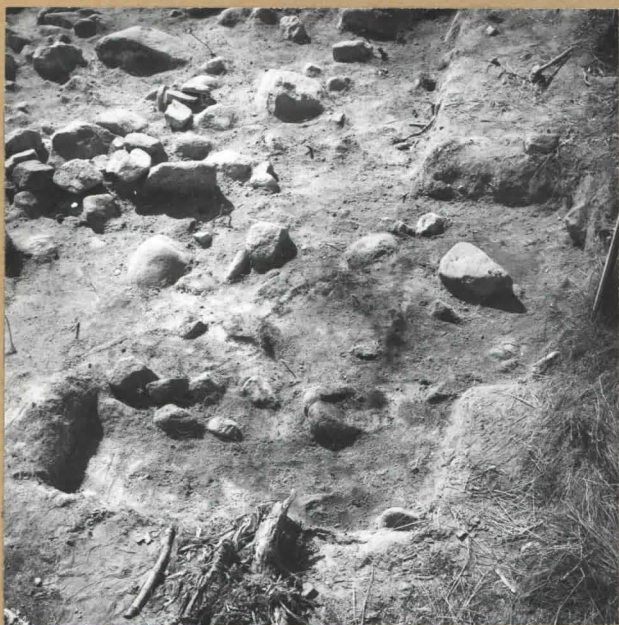
59330

Kuva 9. Röykkiö 1, taso 2. M.

59335

Kuva 10. Röykkiö 1, taso 3, oikealla hiilikaari. MNE.

59336

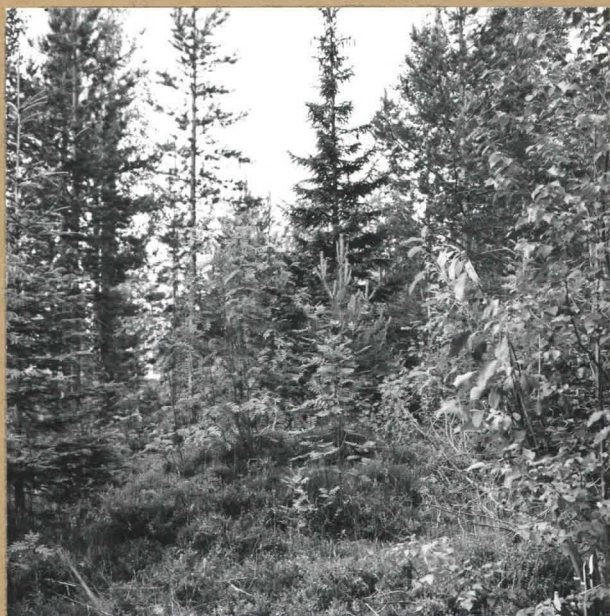
Kuva 11. Röykkiö 1, taso 3, hiilikaari ruutujen 496-498/898 rajalla. M.

59359

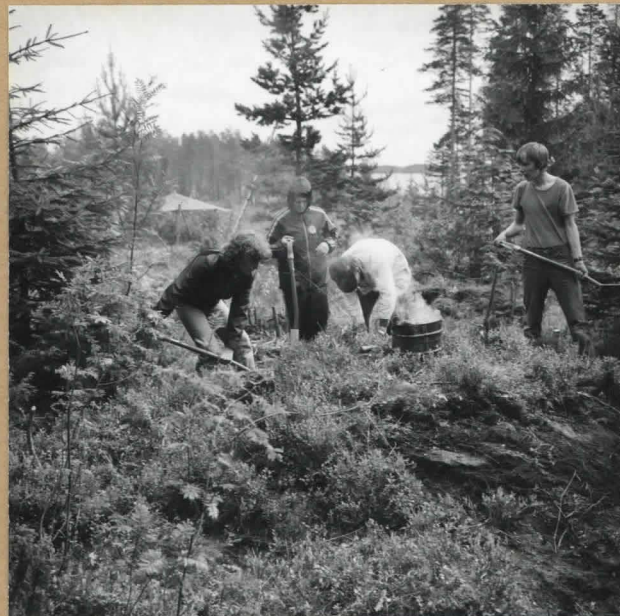
Kuva 12. Röykkiö 1 kaivauksen jälkeen. MW.

KUHMO JONKERI KIRKKONIEMI

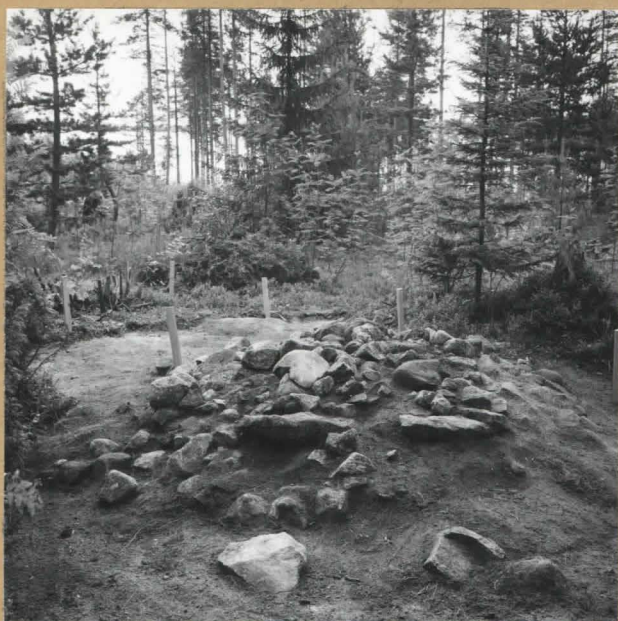
59318

Kuva 13. Röykkiö 2 ennen kaivausta. ESE.

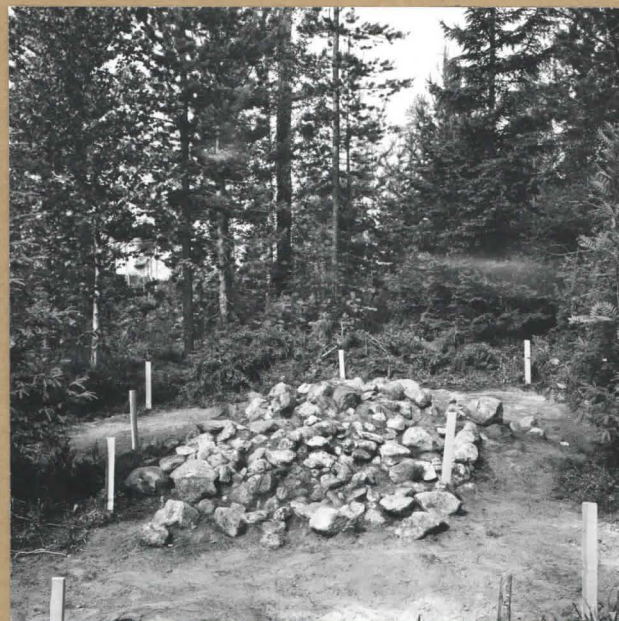
59321

Kuva 14. Röykkiö 2, pintaturpeen poistoa. Töitä haittaavia miljoonien mäkäraisten parvia pyrittiin karkottamaan savulla. WNW.

59324

Kuva 15. Röykkiö 2 turpeenpoiston jälkeen. NW.

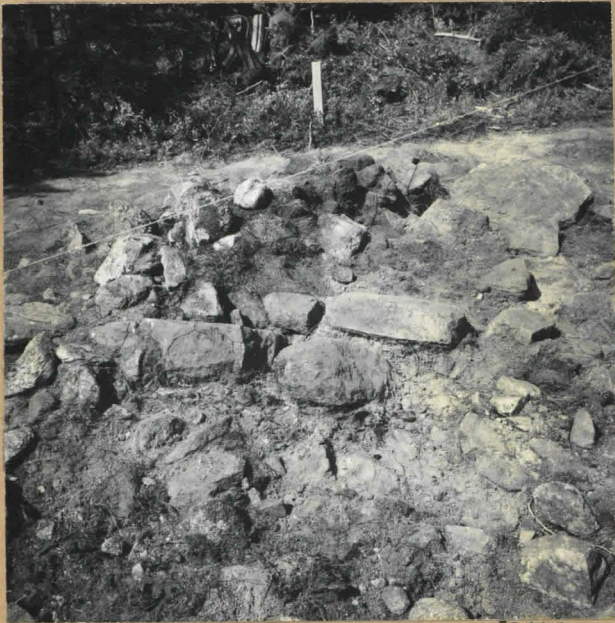

59325

Kuva 16. Röykkiö 2 turpeenpoiston jälkeen. E.

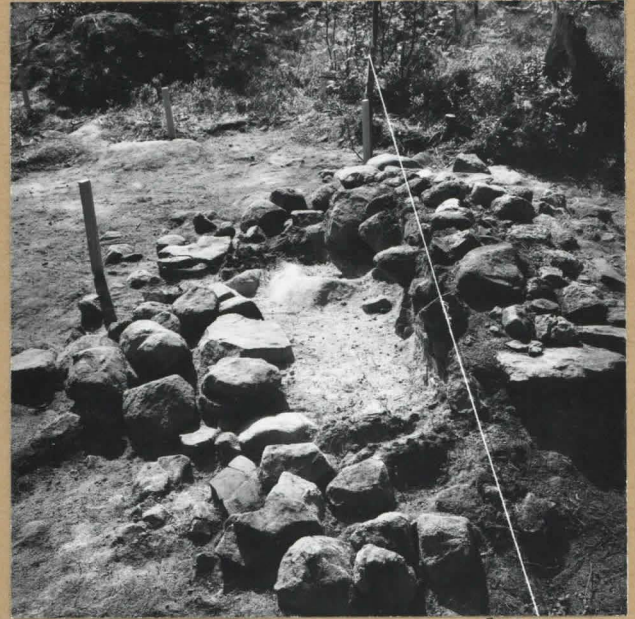

KUHMO JONKERI KIRKKONIEMI

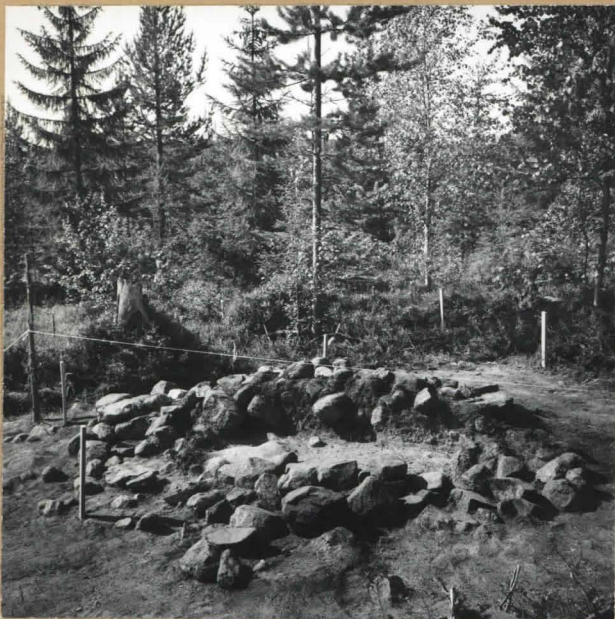
59328

Kuva 17. Röytkiö 2, koillispuoli, etualalla näkyvässä hiiltynyt puuta, kavempana suurehkoja laakakiviä. ESE.

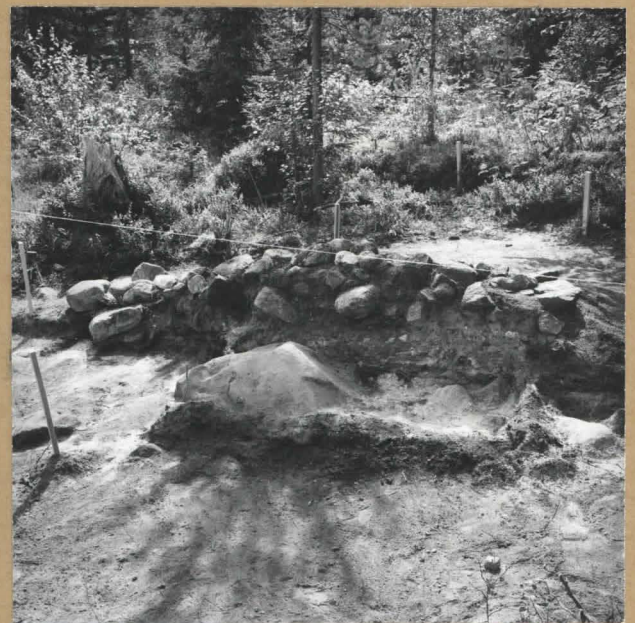
59334

Kuva 18. Röytkiö 2, koillispuoli, tasol. MW.

59333

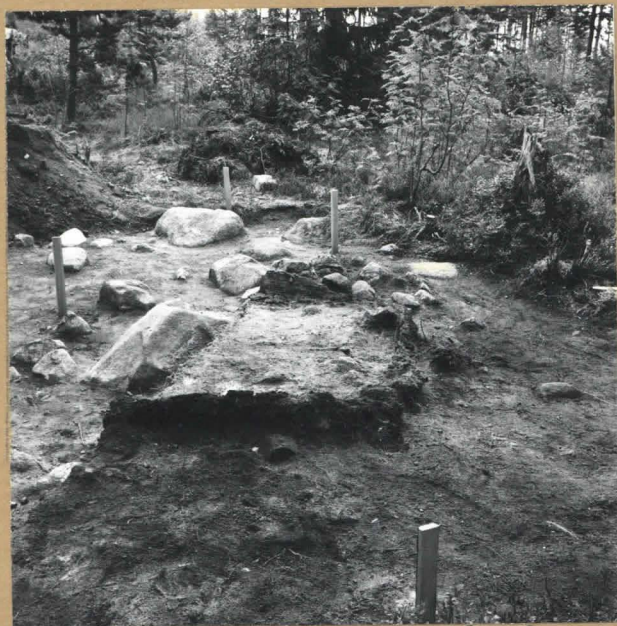
Kuva 19. Röytkiö 2, koillispuoli, taso 1. ME.

59339

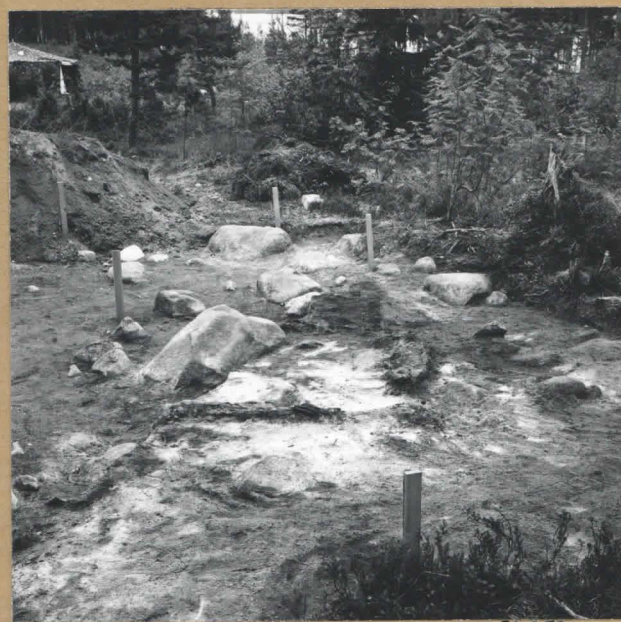
Kuva 20. Röytkiö 2, koillispuoli, taso 2. ME.

KUHMO JONKERI KIRKKONIEMI

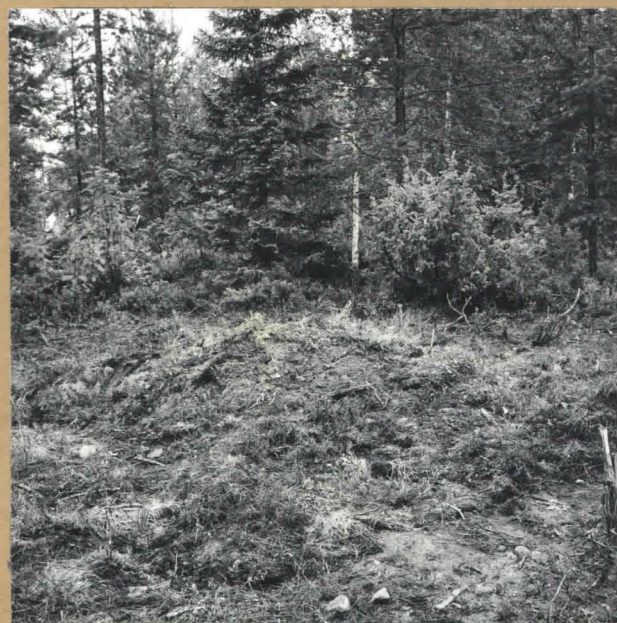
59347

Kuva 21. Röykkiö 2, Lounaispuoli, taso 1.
NW.

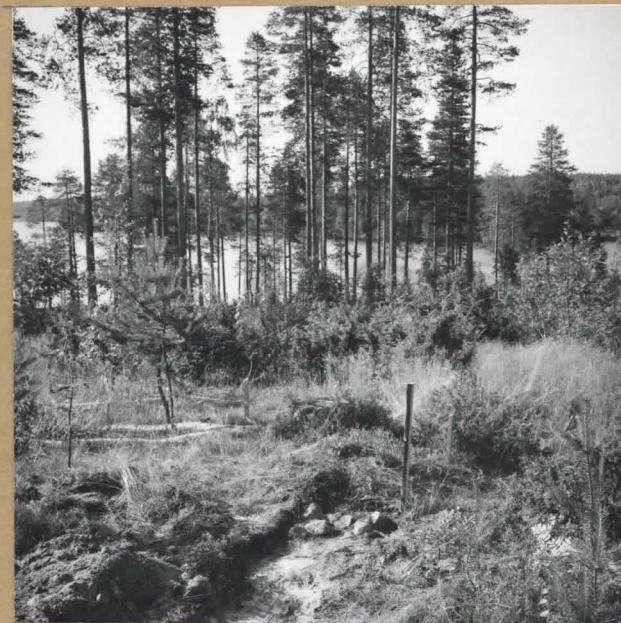
59350

Kuva 22. Röykkiö 2, Lounaispuoli, taso 2.
NW.

59360

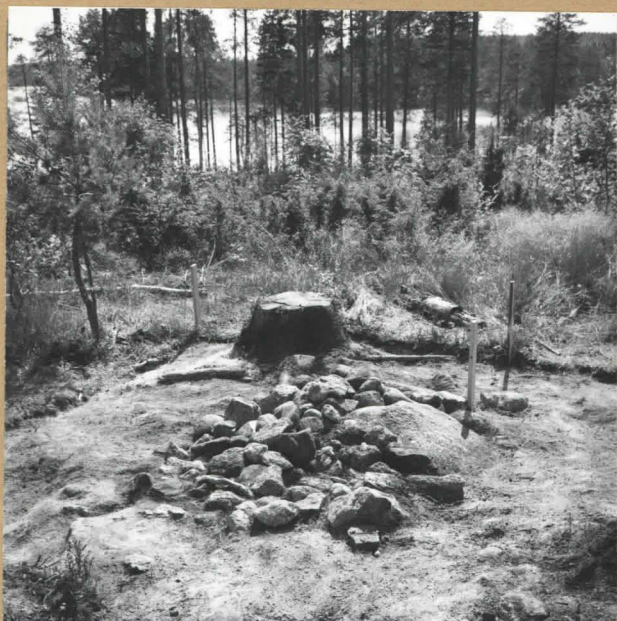
Kuva 23. Röykkiö 2 kaivauksen jälkeen.
ESE.

59327

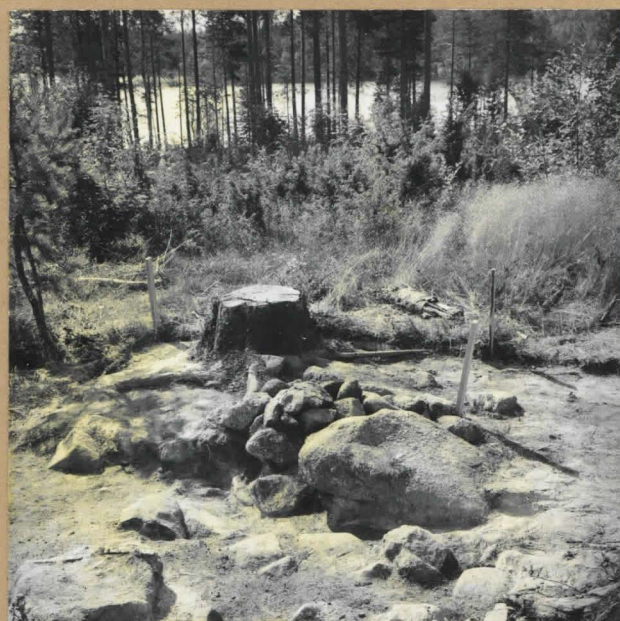
Kuva 24. Röykkiö 3 ennen kaivausta.
Edessä keskellä koojää. MNW.

KUHMO JONKERI KIRKKONIEMI

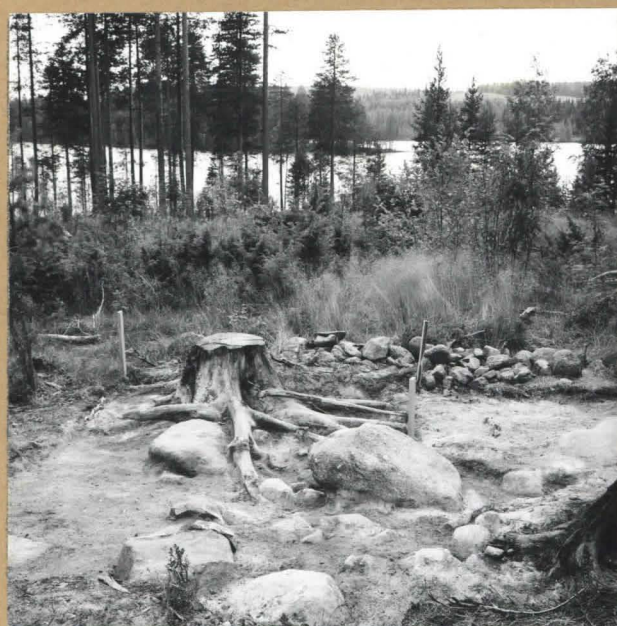
59331

Kuva 25. Röykkiö 3 turpeenpoiston jälkeen. MMW.

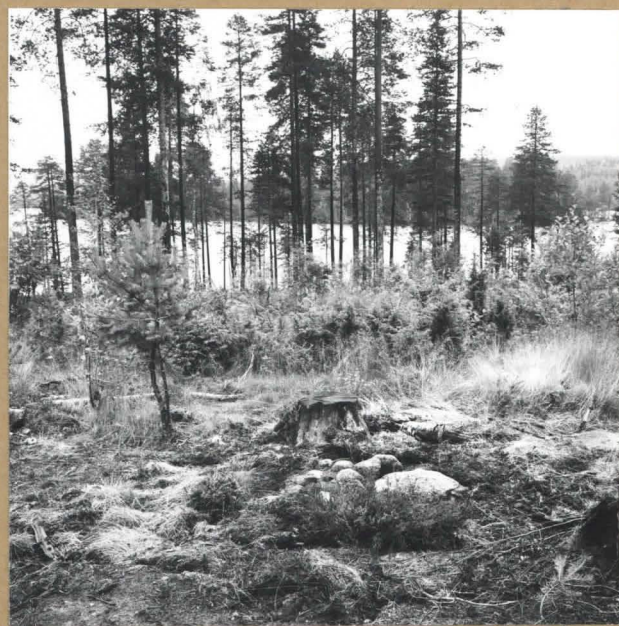
59338

Kuva 26. Röykkiö 3, pohjoispuoli kaivettu pohjaan. MMW.

59342

Kuva 27. Röykkiö 3 kaivettu pohjaan. MMW.

59358

Kuva 28. Röykkiö 3 kaivauksen jälkeen. MMW.

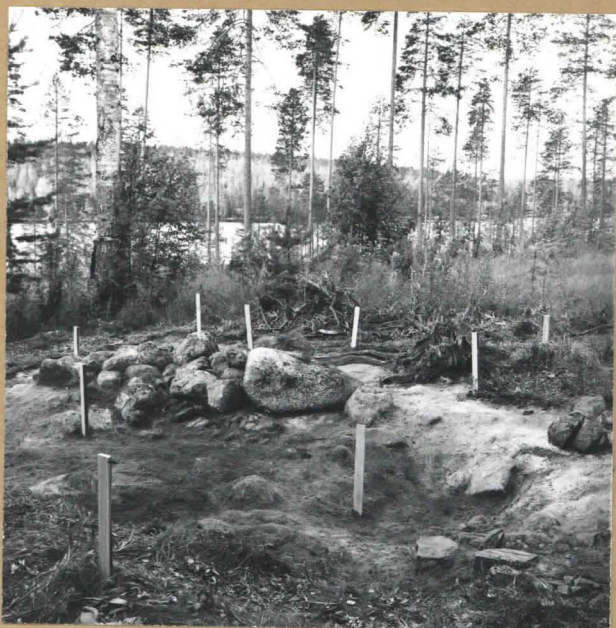
KUHMO JONKERI KIRKKONIEMI

Kuva 29. Röykkiö 4 ennen kaivausta.
NE. 59340

Kuva 30. Röykkiö 4 paalutettuna.
NE. 59341

Kuva 31. Röykkiö 4, pintaturpeen
poiston jälkeen. NE. 59343

Kuva 32. Röykkiö 4 pintaturpeen pois-
ton jälkeen. SSE. 59344

KUHMO JONKERI KIRKKONIEMI

59348

Kuva 33. Röykkiö 4, itäpuoli, taso 1. NE

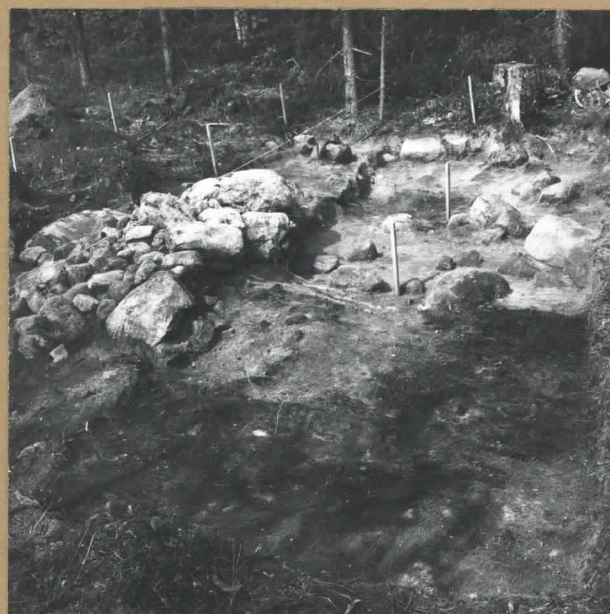
59349

Kuva 34. Röykkiö 4, itäpuoli, taso 1. SE.

59352

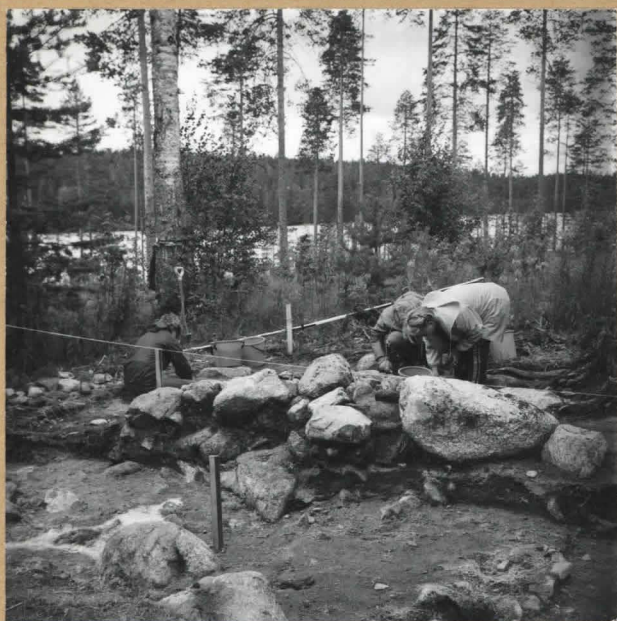
Kuva 35. Röykkiö 4, itäpuoli, taso 2. NE

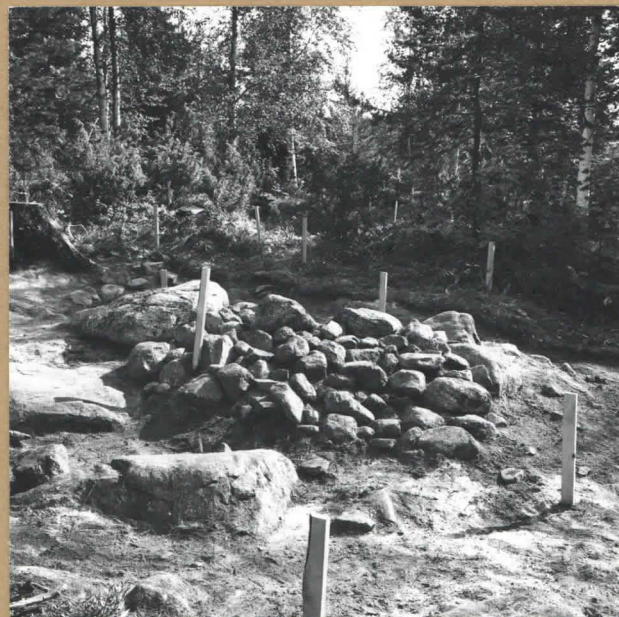
59353

Kuva 36. Röykkiö 4, itäpuoli, taso 2. SE

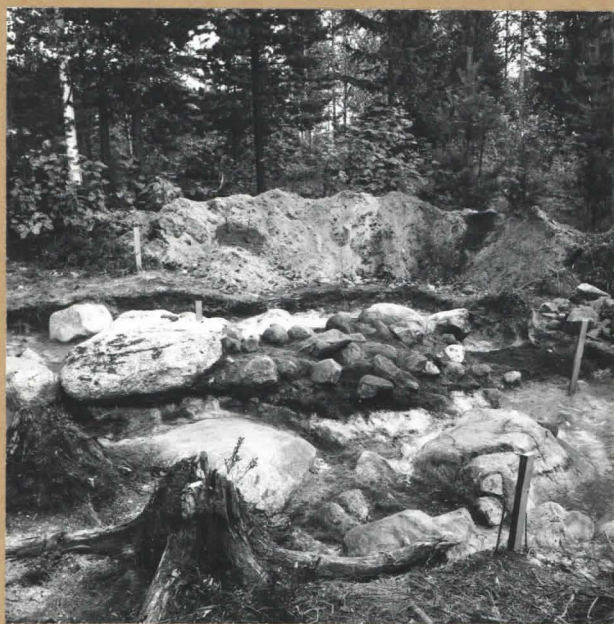
KUHMO JONKERI KIRKKONIEMI

Kuva 37. Röykkiö 4, profiili. ENE. ⁵⁹³⁵⁵

Kuva 38. Röykkiö 4, Länsipuoli, pinta-
turpeen poiston jälkeen. WSW. ⁵⁹³⁴⁵

Kuva 39. Röykkiö 4, Länsipuoli, taso 1.
WMW. ⁵⁹³⁵⁶

Kuva 40. Röykkiö 4 kaivauksen
jälkeen. ME. ⁵⁹³⁶¹